

ХҮНДЭТЭ УНШАГШАД!

Декабриин 5-да 14.00 сархаа 15.00 саг болотор "Буряад үнэн" Хэблэлэй байшан Буряад Республикин Правительствын Түрүүлэгшын социальна хүгжэлтын талаар орлогшо **Владимир Эдуардович МАТХАНОВТАЙ** "сэхэ утанаар" хөөрөлдөө үнгэргэнэ. 21-50-96 утанаар хандаха аргатайт.

ЭТИГЭЛЫН
ХАМБЫН
ЗАХЯАНУУД

15 Н.

1921 оной
декабриин
21-нээ гарана

Буряад Үнэн

Бүгэд арадай сонин

2012 оны
ноябрин 29
Четвэрт

№ 47 (21895)
(810)

Үбэлэй эхин
сагаагшан гахай
нарын 16
гарагай 5
www.burunen.ru

ХАНИ БАРИСААГАА ХАМТА БЭХИЖҮҮЛЭ!

Буряад Республикин
Соёлы министерство
"Буряад үнэн" сониной
байшан

Буряад Республикин
Үндэхэтэнэй номийн сан

Буряадай арадай поэт
Цырендуулма ДОНДОГОЙН
80 жэлэй ойдо зориулагданаан
уран зохицолой
дурасхаалай үдэшэ

«Дүреөгөө бүхэлөөд,
уламаа шангадхаад,
Дүрбэн зүгэй һалхинтай
урилдаам...»

Х.Намсараевай нэрэмжэтэ
Буряадай гүрэнэй драмын
театр
Декабриин 7 17.00 саг.

Буряадай арадай артист,
Гүрэнэй шангай дауреат
Ч. РИНЧИНОВЭЙ мунхэ
дурасхаалда

Юртэмсэ дэлхэйнээ
холодон ошооюорши,
Арбаад жэл мэдэгдэнгүй
үнгэрбэ.
Жаран жэлэйшни ойн баяр
Дүтэлэн ерэбэл шамгүйгээр.
Хэхэн ажалайшни намтар
Түүхын хуудаанда

мүнхэрэөл.

Түрэл театрайшни тайзан
Шаналан шамайгаа угынлэл.
Хайран залуу наандаа
Хахасааш энэ дэлхэйтэй.
Түрэл тоонто Буламши
Нэрэ сольеши үргэнэл.
Сүгтаа ажаллаан нүхэдшни
Хододоо шамайгаа дурдан,
Мунхэ һайхан дурасхаалыш
Мүнгэн мэтэ сахинал.
Олон олон образуудши
Арад зондо мартагдахагүй,
Налгай һайхан сэдьхэлши
Наран мэтэ һанагдахал.

Р. ТЫХЕЕВА.

РОССИИН гүрэнэй мэдэлтэй болоноор 1150 жэлэй ойдо, мун Бэе бэедээ эб нэгэн нүхэд ёбоор хандаха (толерантность) уласхоорондын үдэртэ зориулагданаан хани барисаанай концерт тэээмэндэ Х.Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын академическэ театр соо ехэ зохицоор эмхидхэгдэжэ, республикадамнай ажануудаг элдэб арадуудай үндэхэн-соёлы түбүүдэй артистнууд бэлг шадабарияа харуулжан байна.

9 Н.

Александр ЧЕПИК: “САЛИН ТУЛБЭРИИН ХЭМЖЭЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ХЭРЭГТЭЙ”

Республикин нэгдхэмэл бюджетэй олзо оршо дээшэлүүлгын, салин тулбэриин болон ажануугшадыг ажалаар хангалгын талаар Буряад Республикин Правительствын дэргэдэх комиссийн зүблөөн дээрэ Буряадай Промышленностин болон худалдаа наймаанай министерство, Хэжэнгын болон Яруунын аймагуудай комиссийн эн талаар бэлзүүлжэ байсан ажал тухайгаа тоосоо. Мунтихэд Росреестрын Буряадтахи управленин худэлэсэгүү зөөрийн кадастрова сэн тогтоо талаар худэлмэрийн ябаса тухай элидхээ.

Буряадай промышленностин болон худалдаа наймаанай министр Александр Гребенщиковой мэдээснээр, байглаа оной 6 нарын туршидаа Республикин худалдаа наймаанай болон хүн зонии хооллуулгын налбарийн эмхинүүдээ дүн хамта 1 миллиард 578 миллион түхэрийн налог татабары Республикин бюджетээ оруулагдаа. Энэ нэднөндөнхийн орходоо 9,7 проценттээр ёх юм. Тийхэлэрээ тус налбарыи Республикин дэбисхэр дээрэ татагдагад налоогудай 14,4 процентыг бүрдихэнэ. Министр шалан тэмдэглэнхэн юумян гээдээ, бухыдээ худалдаа наймаанай эрьецын 54,4 процентыг эдэз хоолой зүйлнүүд эзэлнэ, энэ нэхэнхий ажануугшадай салингай бага байныег гэршлнэ бишүү.

Гарзатай эмхинүүдээ, мунтихэд ажалшадаа ажамидааралгын эгээл бага хэмжээндэ хүрэхэгүй салин тулэдэг предприятиундтай тусхай ажал ябуулагдана. Тийгээ мунөө дээрээ гарзатай эмхинүүдээ тоо 10-хаа 5 болотор доошолоо, харин уялгатаа медицинскэ болон пенсийнно страхованин тулбэринүүдэй талаар үритэй предприятиин тоо 23-хаа 13 болотор үсөөрөө.

Буряадай Правительствын Түүрүүлгэшүүн орлогшо **Александр Чепик** худалдаа наймаанай налбаридын “нюуса” салингудай тулэгдэдэгыг онсолоо. “Пенсионно жасадаа орохон тулбэринүүдэй хэмжээ хараахадаа, худалдаа наймаанай налбарийн худэлмэрилэгшэд тон бага салинтэй. Энэ нэхэн “нюуса” салингай дэлгэрэнгий байныег гэршлнэ. Наймаашад саарлан дээрэл 7000 түхэриг абадаг, харин үнэн дэ-

эрээ тэдэнэй салин хэдэн дахин ёх юм. Тиймээд дунда зэрэгн салин 23000 түхэригтэ дутэргэхэй байхыа ёхтой. Энэ талаар ажалаа эдэбхижүүлэх шухалаа”, - гэжэ Александр Евгеньевич тэмдэглээ.

Республикин профсоюзуудай нэгдэл министерствын ажалдаа баана муу сэргэлтэ угее юм. Юуб гэбэл, гансал тус министерствэдэ налбарийн хэлсээн баталагдаадуй зандаа. Тиймээд худалдаа наймаанай налбарийн худэлмэрилэгшэд социальная талаар гүйсэд хамгаалагданагуй. Байдал захаруулхын талаар налбарийн хэлсээ заабол баталхыен министерствэдэ зууршалагдаа.

Хэжэнгын болон Яруунын аймагуудай олзо оршо дээшэлүүлгын комиссийнудай худэлмэрийн баана шүүмжэлэгдээ. Жэшэнэн, Хэжэнгын аймагтаа нэгэ хүндээ тоологодог олзын хэмжээн Республика дотор тон бага - оройдоор 1300 түхэриг. Мун тийхэдэ бухыдээ налог татабарийн орохон олзын

60 процентыг НДФЛ буридхэнэ, харин тэрэнийн аяар 92 процент бюджетээ налбарийн эмхинүүдээ суглуулагдадаг юм. “Энэ нэхэнгийн хүгжэнхий бэшье гэршлэн гээшээ”, - гэжэ Федеральна налогово албанай Буряадтахи управленин хүтэлбэрилэгшэ **Юрий Куриленко** тобшолоо. Үнэхөөрөөшье, Хэжэнгын аймагтаа промышленна предприятиинд угы, ажануугшадаа хээнхидээ бюджетээ эмхинүүдээ худэлээд, хажуугаарын үмсэдээ үхэр малаа хараад нүудаг.

Зөөрийн болон газарай харилсаандай министерствын тоолон гаргагаар, аймагай бюджет 11 миллион 370 мянган түхэрийн хэмжээндэ газарай налог татахаа аргатай аад, мунөө нэгэшье миллион түхэриг суглуулж шадаагүй. “Гүрэнэй буридхэндэ автанаан 15977 газарай участогуудай 31 процентын хуулияа эзэтэй болонхой. Тиймээд аймагай бюджетэнэ талаар нилээд ёх мунгэ алдана”, - гэжэ Зөөрийн болон газарай харилсаандай министр Маргарита Магомедова онсолоо.

Яруунын аймаг иимэрхүүл байдалтай. Тэндэхий газарай участогуудай орооидоо 25 процентын түүрэний кадастраа оруулагданхай. Гадна нютагай газарай кадастр үнгэрэлгэдээ нэгэшье түхэриг хараалнагуй. Энэ ушарты гаргашануудай хахадын тэхээрюулэн бусаагдадаг юм. “Ерэхэ жэлэйнгээ бюджеттээ заабол энэ мунгэ хараалагты”, - гэжэ Александр Чепик хэлээд, хоёр аймагуудай толгойлогшонорто худэлмэрийн гурбан нарын тусэб табихыен, ажал тухайгаа нараа бүхэндэ тоосожо байхыен, мун тийхэдэ эзээл бага салингай хэмжээ ажамидааралгын эгээл бага хэмжээндэ хүргэхээ талаар ажалаа эршэлүүлхыен зууршалалаа.

Бүхыдээ 2012 ондо аймагуудай бюджеттээдэй олзо оршины хэмжээнээс инвестиционно проектнүүдэй бэлзүүлгэхээ, худэлмэрийн шэнэ нууруундай нээлгэхээ, гэр байран барилгадаа газарай участогуудые илгажаа үгэлгын ашаар дээшэлүүлэгдэхээр хулеэгдэнэ.

Росреестрын Буряадтахи управленин мэдээснээр, Республикин дэбисхэр дээрэхи капитальнаа барилгын 345144 объектын кадастровын сэн тогтоогдоо. Энэ налог татабарийн хэмжээндээ дээшэлэлгэдээ байнал нүүлээ үзүүлхэ юм.

Дээдэл МАРХАДАЕВА.

МУНДАРГЫН ХОРМОЙДО МУНХЭ ЗУЛА БАДАРАГ ЛЭ!

Цанид-хамба Агваан Доржиевай заанан газарта 1917 ондо Хандагайтын дасан баригдаан түүхэтэй. Эрдэмтэ этнограф Генин-Дарма Начов 1936 ондо ингэжэ бэшээн юм: “Агваан Доржиевай зургаан газар харуулхадань, Саяан хадын Хандагайтын үндэр гэжэ нэрэйтэй мундагын хормойдо оршодог, Папийн аршаанхаа холо бэшэ газарые тэрэ заанан байна.

Дасан барилгадаа Түнхэнэй зон 300 толгой эбэртэ бодо мал үргэл хээ. Шэрээтэй Баатарай Лодон ламхай (1917-1923) бухы орохон хандийб алта мунгые дасанай барилгадаа сүм элсүүлжэ байсан юм. Эрхүү хотын нэг нургуули мунгэн хандиб хадагтайгаар барихадаа, дасанай дэргэдэ ород-монголтубэд нургуули нээхэ тухай гүйцэн юм.

1917 ондо Зула хурал шэнэ дасанда түрүүшүүхийээ хурагдаа Ѯн. Тийхэдэ 103 лама дасанда байсан юм. З жэл үнгэрхэндэ, 213 лама болоод байгаа. 1936 ондо б лама ўлөө Ѯн. Олонхи ламаар хамалганд орохон гээшээ. Санжын Ломбо шэрээтын (1923-1927) нюусаар Монгол руу ябашаанай нүүлээр шэрээтэгүй үлэхэн дасанда 1936 он болотор, совет засагай тулөлгэшэдэй дасанийе хаатар, хуралнууд үнгэржэ байгаа” (“Тунка: история и современность”, н.38).

Тэрэ уед манай нагасаа таабайн дүү хубуун Мормонон Лопсон габжын нахидаа хүртэхээ бэлдэжэ байгаа. Хандагайтын дасанай бусад ламанартай 1936 ондо тушаагдаад, 1937 оной декабриин 27-до БМАССР-эй НКВД-гэй гурбанай шийдхэбэрээр РСФСР-эй УК-гай 58-10 статьягай үндэхээр гэмтэй гэжэ тоологодоо, 10 жэлээр эрхээ хаягдахаа, Колымада ябуулагдаан юм.

Туяна САМБЯЛОВА.

ЯРУУНАА МЭДЭЭСЭНЭ

Яруунын аймагтаа худеэ тосхонуудай социальная хүгжлэлтэдэтон ехэхэн ажал ябуулагдана. Тийгээ мунтихэдээ талын тусэбэ гээдээ тэмдэглэгмээр. Энэ нэхэнхийн 14 яруунынхидэг талын социальная тулбэринүүдэй салингай сертификадуудыг баяр ёхололой оршон соо аймагай захиргаанай хүтэлбэрилэгшэ **Ц.Г.Шагдаровнаа** абабад. Шэнэ гэрэй сайлалгандууд, гэр булын тубхинеөн хаяа-ханаагий болоно.

Яруунын аймагтаа бэрхэ шурал, ехэ мэргэжлэлтэй ударидааг

шээхэнрүүд олон. Тэдэнэй нэгэн нютаг соогоо хүндэтэй Людмила Денисовна Кузнецова болоно. Энэ бэрхээ эхэнэрэй нэрэ Буряад орон соогоошиб, Rossi соомийн мэдээжээ юм. Юундэб гэхэдээ, нүүлшын арбан жэл соо кооперативуудай тубэй ажал ябуулгдаа шэнэдхэн хубилтануудтаа ба бэхижүүлэгдээ ехэхэн нөхөнгөх хуби оруулсан байна. Хоёр жэлэй саана хуушан универмагай нууридаа шэнэ проектээр магазин барихаа гэжэ шинидээ Ѯн. Мунөө эдээдээрнүүдээ шэнэ наймаанай магазин нээгдэжэ, Нархата тосхоной шэмгэл болобо. Эхэнх ужум талмайтай, мунөөнэй гуримаар ябуулхлаа, хүн бүхэнэй захаяа бэлзүүлхэ арга боломжонуудые хэрэглэхэдэг, нютагаархадаа найдуулна. Хотын наймаанай байшанхайа дутуу бэшээр баригданхай. Энэ найндэр захиргаанай хүтэлбэрилэгшэн орлогшын **Б.Д.Гурбазаровай** ударидалгаа доро үнгэрэгдээ.

Догно тосхон Ярууна нютаг соо ажалаа бэрхэ зоноор су-

урхуулдаг юм. Хэхэн, эрхилхэн ажалын бүтээсэтий. Энэ жэлдэ бултаа догныхид сугларжа, Россиин буддын шажанай түүрүүлэгшэ, Ивалгын дасанай Пандида Хамба лама ябашан Мунхэ Зодбоевич Цыбиковтэ зориуулсан “Бадма Сээг” гэжэ субарга баруулаа. Соёл гуламтаяа нэргэжээ хийлээ. Хуушан байшангаа хүгшэн залуулж амаралтын үдэрнүүдээ, сүлөө сагтаа сугларжа, заабарилга хэжэ, шэнэ байдалай гуримаар нэргээбэ. Мунгэ зөөрие суглувулаа, энэ гуламтаяа нэргэжээ, амарха, хүхихэ байшантай болохо байна. Наяхан албанай хэрэгээр Ярууна нютагаар ябахадаа, Республикийн Толгойлогшо В.В.Наговицын энэ арадай барилгадаа 500 мянган түхэриг номолбо. Наяар нютагаархадаа дуугаар, хатараар үүдээ нэхээ байна.

Яруунын районой редакцида Юрий Савельевич Шапеев гушан жэлэй туршидаа фотокорреспондентээр ажалланна. Дуугай номгон, ажалаа сурвалж

шалагша, Россиин Журналистнуудай холбооной гэшүүн юм. Нургуулидаа нуураа ябахадаа, фотографидаа тон анхаралдаа хандуулдаг Ѯн. Жэл бүхэндэ мэргжэлээ дээшэлүүлдэг. Уран гартай, нютаг соогоо алдартай түмэршэ дарханай хубуун юм. Эсэгыен Савелий дархании мужыхынхид, илангаяа үндэр нахатайшуул мэдэхэ. Мунөө зөөрие компьютернаа техникие нийн мэдэхэ болонхой. Наяхана Ц.Сампиловой нэрэмжээ зурагай галерей соо фото-зурагайнгаа выставкэ нээжээ, олоной анхарал татаа. Юрий Шапеевэй олон жэлдэ буулганан зурагуд нютагай бодото түүхэ болохо үгэнэ хя юм. Энээн тухай сугларагшад өөрийнгөө нанамжануудые хэлзэн байна.

Эгэтын -Адагта соёлой байшан бии юм. Энэ байшан соо үльгэршэ Р.Э.Эрдынеевэй арадай театр, хүхийдэй арадай хатарай “Ая ганга” гээн ансамбл Буряад орондо, Хальмаг Республика, Монгол орондо мэдээжэ болонхой. “Сагаалганай” хорюултай ўедэ

шэнэ маяг оруулж, арадайнгаа түүхэтэй найндэрье нютагайхидтаа бусаанай Буряадай соёлой габьяатаа худэлмэрилэгшэн, суута үльгэршэн, угай бэшэг мэдэхэ, Зандан Жуу шүтөөнэй нютагаа- Эгэтынгээ дасан морилходон, өөрийнгөө хубитаяа оруулжан Рэгзэн Эрдьнеевийн гээдээ, ашагаа габяа ехэ. Эгэтын-Адагай соёлой байшан өөрийн түүхэтэй, гурэнэй хамгаалганд, нютагай хамхурида орохо ёхотой гээд нютагаархид хэлсэдэг. Гушаад онуудаар Эгэтын дасанийе хандаргаахадаа, энэ нютагтаа соёлой байшан болохо баригдаан юм. Урдань Эгэтын дасанда Шойрын дуган байсан. Буддын философиинээнэ шудалдаг байгаа. Энэмнай олон жэлнүүдэй нубарин неөргөө бусаар бэшээр ошоошиб хаань, мунөө түүхын гэршэ болохо үгэнэ. Модонойн хуушараашье хаань, хуушанай тухэлдэ оруулж, түүхын хүшөө болгохо ёэгээдээгээ болонхой. Эгэтынхид тухеэрэлгэхээ байна.

Эдуард БУДАЕВ.

Жэлэй дүнгүүд ямар бэ?

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДИЕ ШАГНАБА

Хүдөө ажахын, эдээс хоолой болон буйлуулгын промышленностийн худэлмэрилэгшэдэд 22-то мэргэжэлэйнгээ найнаар тэмдэглэбэ. Улаан-Үдэ хотын шэнэ Физкультура болон спортын ордондо тэрэз үнгэртгэгдэв.

Энэ баяр ёнололдо Буряад Республикин Правительствын Түрүүлэгшын уялгандын дүүргэгшэ Иннокентий Егоров, Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо Цыденжап Батуев, муниципальна байгуулгануудай толгойлогшонор, министерствэнүүдэй, эмхи зургаануудай, хүдөө ажахын предприятинуудай, эрдэм нуралсалай эмхи зургаануудай хутэлбэрилэгшэд хабаадаа.

Эндэ агропромышленна налбарин худэлмэрийн жэлэй дүнгүүд уришалан багсаагдаа. Тарян болон мал ажлаар хайн дүнгүүд туйлагдаа гэжэ тэмдэглэгдээ. Тиймэхээ эдээ хоол буйлуулдаг бага, томошье үйлэдбэринүүд хүдөө ажахын продукцяар ядамаггий хангагдаха болоно. Энэ жэлдэж эхшээтэй найнаар худалж гаранан механизаторнуудые, хаалишадые, малшадые, агрономуудые, тийхээ эдээ хоолой болон буйлуулгын промышленностийн эрхим худэлмэрилэгшэдэй мэргэжэлэйнгээний найндэрээр дашарамдуулан шагнаба.

Буряад Республикин Правительствын Түрүүлэгшын уялгандын дүүргэгшэ Иннокентий Егоров амаршалгын угэх хэлэхэдээ, байгша ондо ороогого ургамалнуудай, хартаабхын, ово-

щой элбэг ургаса баярлуулна гэбэ. Бүдүүн болон шэмээтээжээл недондонохидо орходоо 32,5 проценттээр улуу бэлэдхэгдээ, нийтийн малай үблэжэлгэгэйнанаар үнгэртгэх гэжэ найдаажа байнаа мэдүүлэв.

“Республикин Правительство хүдөө ажахын үйлэдбэрилэгшэдийн эзэхийтэйгээр дэмжэнэ. Буряад орондо бэлүүлэгдэж байнаа бухы программануудаар Республикин, тийхээдэ федеральна биоджедээ үтгэдэг мунгэнэй хэмжээн 2008 онийхиодо орходоо 2 дахин дээшэлээ. Республикин хүдөө ажахыда номологдоно мунгэнэй экономическа талаар ашаг ехэтэй байхаа, тийхээдэх хүдөө ажахын үйлэдбэриде олзын хэрэг үргэнээр нэйтэрүүлэгдэх, мал ажлаай комплекснуудые, томо теплицэнүүдтэй ажахынуудые байгуулха шэн үүсчэлтэй проектнүүд бэлүүлэгдэх гэжэ найданаб”, - гэжэ Иннокентий Егоров хэлээ.

2012 оной хуряалгын худэлмэрийн дүнгүүдээр хүдөө ажахын болон эдээ хоолой министр Александр Манзанов элидхээ. Тийхээдээ Мухар-Шэбрэй аймагай таряашад гектар бүрийн 16,9 центнер, тарбагатайхид - 16,8, түнхэнэйхид - 15,5 центнер хуряажа абаагэбэ.

Энээнхээ гадна Тарбагатайн аймагай Григорий Мясниковий таряашай ажахы энэ жэлдэ га бухэнхийн 23 центнер, Мухар-Шэбрэй аймагай “Искра колхоз” гэхэн хүдөө ажахын-үйлэдбэрийн кооператив эрхим дүнгүүдийн туйлаажаараа.

Манай республикаада хүдөө ажахын үйлэдбэрийн гадна хүдөө нюотагуудай социальна байдал хүгжээлэдэ онсо анхарал хандуулагдана гэжэ энэ хэмжээ ябуулгын үедэ тэмдэглэгдээ. Байгша ондо түрүүшүүхие таряашан, фермерэй ажахынуудые хүгжээх хэмжээ ябуулганууд үнгэртгэдэв. Хүдөөгэй зон

үбхээ тэжээл бэлэдхэхэх техникэ, адууна мал худалдажа абаа.

“2012 ондо 157 хүдөөгэй гэр бүлэнүүд мал ажлаай ажнаар алдайгаа, эрхээ байдал наижаруулаа, тэрэ тоодо 74 залуу мэргэжэлтэй байратай болоо. Жэлэй дүүрээр Зэдын, Загарайн, Кабансын, Хорин аймагуудаа фельшерско-акушерскэ пункктнүүд ашаглалгада тушаагдахаа. Энээнхээ гадна Ивалын, Хурамхаанай, Кабансын аймагуудай гурбан нюотагуудай ажнаар үнгэртгэдэх байна”, - гэжэ Александр Манзанов хэлээ.

Хайдэрэй суглаанай урдаа тээ муниципальна байгуулгануудай агропромышленна комплексын туйлалтанууд харуулагдаа. Хамтаа дээрээ 15 хүдөөгэй аймагуудаа хүдэлдэг үйлэдбэрийнүүдэй продукци эндэ дэлгэгдээ. Гадна республикин эдээ хоолой болон буйлуулгын промышленностийн предприятинуудай продукци дэлгэгдээ.

Хүдөө нюотагуудаар эрхилэгдэж эхийн хүдээ ажахын-үйлэдбэрийн кооператив, Бэшүүрэй аймагай “Победа” гэхэн хүдөө ажахын-үйлэдбэрийн кооператив эрхим дүнгүүдийн туйлаажаараа.

Манай республикаада хүдөө ажахын үйлэдбэрийн гадна хүдөө нюотагуудай социальна байдал хүгжээлэдэ онсо анхарал хандуулагдана гэжэ энэ хэмжээ ябуулгын үедэ тэмдэглэгдээ. Байгша ондо түрүүшүүхие таряашан, фермерэй ажахынуудые хүгжээх хэмжээ ябуулганууд үнгэртгэдэв. Хүдөөгэй зон

Эрхүүгэй тойрото, Слюдянка болон бусад дүтүн нюотагуудаар худалдагдана.

Ахаа нюотагаа асарагдаан харлагай ноохоор нэхэхэн зүйлнүүд, гар урлалай бусад хэргэсэнүүд дэлгэгдээ.

Хэзэнхын аймагай “Заря” гэхэн хизаарлагдамал харуусалгатай булгэм, “Пищевик”, “Одон” бүлгэмүүдэй үйлэдбэрилхэн эдээ хоолой зүйлнүүд энэ яармагта дэлгэгдээ. Тоолохо болоо ha, олон. Хүдөө нюотагуудаар шэнэ үйлэдбэрийнүүд жэл бүри нээгдэнэ гэжэ хүдөө ажахын энэ яармаг элишэлбэ.

Жэлэй дүнгүүдээр Мухар-Шэбрэй аймагай “Искра колхоз”- нэгэдэхи, Бэшүүрэй аймагай “Победа” кооператив – хоёрдохи, Түнхэнэй аймагай “Жэмнэг” гэжэ хизаарлагдамал харуусалгатай булгэм гурбадахи нуури эзэлээ.

Зэдын аймагай Борьёгий ажахын хонишон Н. Лубсанов - эрхим хонишон, Яруунын аймагай “Домна” ажахын Булад Дамбиев - эрхим моришон, “Комсомольский” ажахын Евгений Емжапов эрхим мал адгуулага гэжэ тодороо. Хүдөө ажахын жэлэй дүнгөөр аймаг бүхэнэй бэрхэ ажалшад, малшад шагналда хүртөө.

Буйлуулгын промышленностийн предприятинуудай дундаахаа “Буряадай мяха буйлуулдаг компани”-1-дэх, “Буряадхлебпром” бүлгэм - 2-дохи, Яруунын аймагай Нарнатын рабкооп 3-дахи нууридаа гараа.

**Эльвира ДАМБАЕВА,
манай корр.**

ПОЧТЫН АЛБАН ЗОНДОО ХЭРЭГТЭЙ

Бүхыгүүдийн дотор почтын үлүү таңагуудай олон хаань, гансал манай республикада почтын таңагууд дуталдана. Энээн тухай Россиин Почтын генеральна даргын нэгдэхий орлогшо Денис Чуйко Улаан-Үдэдэ үнгэртгэдэхэн тус предприятиин Хүтэлбэрийн аппарадай болон Сибириин федеральна тойротой филиалнуудай дарганарай региональна зүблөөнэй хэмжээндээ эмхидхэгдэхэн пресс-конференци дээрэ тэмдэглээ юм.

Буряадтада 7 почтамт, 246 баймга болон 30 нүүдэл почтын таңаг тоологдоно. Манай филиалай дарга Байр Ринчинэй онсондоор, РФ-гэй Хэлхээ холбооной министерствын тогтоонон гуримаар республикин дэбисхэр дээрэ шүүх 11 таңаг дуталдана, тэдэнэй б-ең Улаан-Үдэдэ нээхэх хэргэгтэй. Тийн үнгэртгэшээ доноон хоногто нийслэл хотын Аэропорт нууридаа һэльбэн шэнэлэгдэхэндэй удаа 18-дахи таңаг нээгдэхэндэй байна. Энэ баяртаа үйлэх хэргэгтэй Россиин Почтын генеральна даргын орлогшо Нина Фитисова, Буряадай филиалай дарга Байр Ринчинов болон республикин тушаалтаа нюурнуудай хабаадаа. Ажнаар үнгэртгэдэхэндэй онсолоо.

Тэмдэглэхээр, шэнэлэгдэхэн байшан эрилтэнүүдэнь одоол дүүрэн хангаха: наруул ужам таңалгануудтай, шэнэ онын тухеэрэлгэнүүд тодхогдонхой, тааруу зохид мебель табяатай, мун эмхи зургаанууд болон эрхтэд амиаминдаа хангагдаа аргатай. Мунөө харилсалгын элдэб янзын аргануудай олошорон хүгжээшье хаань, почтын хэлхээ холбоон хүн зоной ажабайдалда тон хэрэгтэй байнаа тандадаа. “Республикаада хүдөө нууринаудай олонхинь аймагайнгаа түлхөө холо оршодог. Тиймэхээ почтамт холын нюотагуудай ажнаар үнгэртгэдэхэндэй олон ганса эмхи зургаан болоно. Заримдаа гарзтайшияа хаань, Россиин Почтын ажалаа хүн зоной аша тунаа үргэлжлүүлжэнэн зандаа. Энээндэй түлхөө баяр баясхалгаа мэдүүлнэбди”, - гэжэ социальна хүгжэлтэн талаар РБ-гэй Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Владимир Матханов хэлээ.

Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо Александр Коренев почтын албанай шухала үргэлжлэхэдээ, депутадууд тус налбарин худэлмэрилэгшэдэй салин дээшэлүүлгүгэ дэмжэхээр бэлэн гэжэ онсолоо.

“Российн Почтын” генеральна директорэй орлогшо Антонина Кузнецова гай мэдээсэхээр, худэлмэрилэгшэдэй хэнэн ажалааны түнгээрээр салин түлэдэг гурим нэйтэрүүлнээнэй ашаар тэрэнэй хэмжээн дундаа зэргээр 23 проценттээр дээшлээ. “Энээн үшвээшье бага. Салин түлбэрии саашадаашье дээшэлүүлхэх хэргэгтэй”, - гэжэ Антонина Юрьевна хэлээ.

Почтын худэлмэрилэгшэдэй ажалааны турмашуулхын талаар тоото социальна хүнгэлтэнүүд хараалагданхай гэжэ тэмдэглэгмээр. Жэшэнэй, гүрэнэй бэшэ пенсионно хангалгын болон хайн дура-

ней медицинскэ страхованниин программуудаа олон хүн хабаададаг байна. Гадна мунөө жэлэх үшвээ хоёр проекти бэлүүлэгдэхээ хэхилэнхэй. Мун тийхээд гурэн дотор бүхын почтын таңагуудаа “нюуца клиент” нэйтэрүүлэгдэхээ, худэлмэрийн дутуу-дунданууд элирүүлэгдэнэ.

Бүхыдээ филиалнуудай ажаябуулгыг олон талааань шэнжэлэнэй дүнгүүдээр, Буряадай почтын Сибириин фе-

деральна тойрото 10-дахи нуури, харин гүрэнэйнгээ хэмжээндээ 78-дахи нуури эзэнэ.

“Энэдээ хэхилэнхэй шалгагдаа гээшээ. Зүгээр худэлмэрийн шанар тухай хэлэбэл, Буряадай филиал яхала хайн дүнгүүдтэй. Бусад филиалнуудай директорнуудай хараадаа абааха юумэн олон”, - гэжэ Денис Чуйко тэмдэглээ юм.

Почтын худэлмэрилэгшэдэй тус зүблөөн Буряадтаа түрүүшүүхиеэ үнгэртгэгдээ гэжэ наануулаяа. Хоёр үдэрэй туршада Сибириин федеральна тойрото 12 филиалай түлхөөлэгшэд почтын хэлхээ холбооной хүгжэлтэн арга боломжнуудые шийдэгээгүй асуудалнуудые зүвшэн хэлсээ.

Дыжит МАРХАДАЕВА.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИИН ТУСЭБ

2012 оной ноябрин 26-30 хүрэтэр

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ СОВЕДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

Зүблэхэ зүйл:

1. Буряад Республикийн Арадай Хуралай ээлжээтэй 31-дэхүү сессидэ зүвшэн хэлсэгдэх асуудалнууд
29.11 10.00 Арадай Хуралай бага танхим

2."Буряад Республикада юрэнхы нуралсалын мунгэнэй талаар тэдхээж тухай" Буряад Республикийн Хуулийн бэлүүлгын ябаса тухай

3."Буряад Республикийн экономикин шэнэ үүссэнхэнүүдэй нэйтэрүүлэн хүргэхээ тухай" гэхэн темээр парламентын уншалгануудын үнгэргэхээ тухай

Буряад Республикийн Арадай Хуралай Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ТҮРҮҮЛЭГШҮҮН УЯЛГАНУУДЫЕ САГ ЗУУРА ДҮҮРГЭГШЭ А.С.КОРЕНЕВОЙ ДЭРГЭДЭ

ҮНГЭРГЭГДЭХ ЭХҮДЭЛМЭРИЛГЫН ЗҮБЛӨӨН

Зүблэхэ зүйл:

1. Арадай Хуралай хороонуудай 2012 оной ноябрян 19-нөө 23 хүрэтэр дүүргэхэн хүдэлмэри тухай мэдээсэл (элихэлшэд: хороонуудай түрүүлэгшэнэр)

26.11. 9.00 Арадай Хуралай бага танхим

2. Арадай Хуралай 2012 оной ноябрян 19-нөө 23 хүрэтэр үнгэргэгдэхэн хэмжээ ябуулганууд тухай эмхидхэлэй тарагай мэдээсэл (элихэлшэд О.А.Бадлуев)

3. Арадай Хуралай хиналтын документнүүдэй гүйцэхэлгын байдал тухай эмхидхэлэй тарагай мэдээсэл (элихэлшэд О.А.Бадлуев)

4. Буряад Республикийн хуулинуудын федеральна хуули ённуудтай зохицуулгын хойноо хиналт тухай (элихэлшэд О.А.Бадлуев)

5. Арадай Хуралай 2012 оной ноябрян 26-хаа 30 хүрэтэр тусэблэхэн хэмжээ ябуулганууд тухай (элихэлшэд О.А.Бадлуев)

6. 2012 оной ноябрян 19-нөө 23 хүрэтэр Хуули ённойн управленин дүүргэхэн хүдэлмэри тухай мэдээсэл (элихэлшэд А.И.Ускова)

7. 2012 оной ноябрян 19-нөө 23 хүрэтэр Мэдээсэлэй-шэнжэлэгийн управленин дүүргэхэн хүдэлмэри тухай мэдээсэл (элихэлшэд Э.Б.Намдакова)

8. Арадай Хуралай ажал ябуулга тухай Республикийн хэвлэлнүүдээ 2012 оной ноябрян 19-нөө 23 хүрэтэр олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэнхүүдээ толилогдонон материалнуудай шэнжэлэл тухай тусхай тарагай мэдээсэл (элихэлшэд С.Б.Хайдапова)

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХОРООНУУДАЙ ЗҮБЛӨӨНҮҮД

Буряад Республикийн Арадай Хуралай
Бюджедэй, налогуудай болон
финансын талаар хороон
(түрүүлэгшэнь Ц-Д.Э.Доржиев)

Зүблэхэ зүйл:

Буряад Республикийн Арадай Хуралай гушан нэгэдэхүү сессидэ зүвшэн хэлсэгдэх асуудалнууд

28.11 15.00 Арадай Хуралай бага танхим

Буряад Республикийн Арадай Хуралай Гүрэнэй байгуулалтын, нютагай ёөнэдүйн хүтэлбэрийн, хуули ённой болон гүрэнэй албанай асуудалнуудай талаар хороон (түрүүлэгшэнь А.С.Скосырская)

Зүблэхэ зүйл:

Буряад Республикийн Арадай Хуралай гушан нэгэдэхүү сессидэ зүвшэн хэлсэгдэх асуудалнууд

28.11 13.30 Арадай Хуралай бага танхим

Буряад Республикийн Арадай Хуралай Газарай асуудалнуудай, аграрна политикийн болон эд хэрэглэлгүйн дэлгүүрэй талаар хороон (түрүүлэгшэнь В.А.Павлов)

Зүблэхэ зүйл:

Буряад Республикийн Арадай Хуралай гушан нэгэдэхүү сессидэ зүвшэн хэлсэгдэх асуудалнууд

27.11 10.00 каб.119

"Буряад Республикийн нийтийн палата тухай" Буряад Республикийн Хуулийн 24-дэхүү статьяд хубилалтануудын оруулха тухай" Буряад Республикийн Хуулийн түлэб тухай

"Буряад Республикада эблэрүүлгын судьянаар тушаалаа томилго тухай" Буряад Республикийн Хуулийн түлэб тухай

Буряад Республикийн Арадай Хуралай Социальная политикийн талаар хороон (түрүүлэгшэнь А.Т.Стопичев)

Зүблэхэ зүйл:

Буряад Республикийн Арадай Хуралай гушан нэгэдэхүү сессидэ зүвшэн хэлсэгдэх асуудалнууд

28.11 10.00 Арадай Хуралай бага танхим

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХОРООНУУДТА
Буряад Республикийн Арадай Хуралай Бюджедэй, налогуудай болон финансийн талаар хороон (түрүүлэгшэнь Ц-Д.Э.Доржиев)

Зүблэхэ зүйл:

"2013 оной болон 2014 ба 2015 онуудай тусэблэлгын хугасаагай Республикийн бюджет тухай" Буряад Республикийн Хуулийн түлэб тухай

26-27.11 Тусхай графигаар

Буряад Республикийн Арадай Хуралай Гүрэнэй байгуулалтын, нютагай ёөнэдүйн хүтэлбэрийн, хуули ённой болон гүрэнэй албанай асуудалнуудай талаар хороон (түрүүлэгшэнь А.С.Скосырская)

"Гуа сэсэн хатан - 2012" гэхэн конкурсдо

ХҮНДЭТЭЙ ҮҮРГЭ ДҮҮРГЭНЭ

Республикийн Үндэхээний нэгэдэхийн цэй-интернадай хүмүүжүүлгын хүдэлмэрийн талаар директорийн орлогшоор Любовь Бадмацыреновна Цыренжапова 5-дахи жэлээ хүдэлжэ байна. Урид хүмүүжүүлэгшээр 10 жэлдэхээ хүдэлжэ.

Л.Б. Цыренжапова 1982 ондо Буряадай багшанарай эхин нуралсалай факультет дүүргээд, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Захаамины нургулинуудта эхин классай багшаар, нуралсалай болон хүмүүжүүлгын талаар хүдэлмэрие даагшаар хүдэлжэ, мэргэжэлэй ехэ дүйн дүршлэлтэй болонон байна.

Наанайн хани нүхэр Буюнто Батуевич Цыренжапов бэе тамирай талаар хүмүүжүүлдэг багшын мэргэжэлтэй. Мүнөө үедэ республикийн спортын талаар агентствэдэ хүдэлнэ. нурагшын ажалай харю-

усалгын шанга, жэл ерэхэ бүри эрилтэ ехэтэй болохо байныеийн найн ойлгодог тэрэ нургуулида хүдэлжэ байхан хани нүхэрээ дүмүүхэн анхраар хуреэнэ.

Багшанарай булын Арсалан Эржена хоёр үринэрын юрист мэргэжэлтэй, ажабайдалаа батаар зохёон, наанайнгаа ханинаартай хамта арад зоной аша түүн түлөө орлодон хүдэлнэ. Любовь Бадмацыреновна Буюнто Батоевич нүхэртээ ашатайхан ажанаана. Хүгшэн эжэй аба хоёр наанаан сэдэхэльни эзэлдэг Санжи-Сүрэн аша хүбүүтэй, Нангийн-Эрдэни гэжэ зээ басагатай болонхой.

Л.Б.Цыренжаповагай багша болохо замын түрэл нютагай нургуулиа эхитэй. Эхин класста бэлигтэй багша Евгения Батожарголовна Шагдаронова заалгажа, багшын ажалай хайлаашаан байна. Эрдэмий орон руу аяншалгын хүүгэдэй дура булямаар эм-

гэдэ абын эгэшэ, нютагай нургуулиин директор байхан, РСФСР-эй нургулинуудай габьяата багша Ц.С. Очирова, тиихэдэ дүү хубүүниинь, Буряадай АССР-эй габьяата багша А.С. Очиров, хуушан монгол бэшэг мэдээдэг байхан үбгэн абань Санжи-Сүрэн Туманович Очиров гэгшэд баан нүлөөлнээн байна. Эрдэм номдо хурсаа басаган нургуулиин нийтийн ажабайдалдаа зэдбхитэйгээр хабададаг һэн. Аха классуудтаа комсомолий эмчийн секретаряа тэрэ хүдэлнэн байна. Тиймэээ эмхидхэгшын, ударидаагашын шадабары тэрээндэ багаанаа байгаа.

Любовь Бадмацыреновна Цыренжапова энэ нургуулида 31 хүмүүжүүлэгшын, нэмэлтэ нуралсалай 15 багшанарай хүдэлмэрие харгалзандаг. Мэргэжэлэй дээдэ шадабарыт олон багшанаар, хүмүүжүүлэгшэдтэй хамта түрэхийн хэлэ, ёё заншал найн мэдэхэ, ехэ эрдэм мэдэ-

сэтэй, үндэхээнэй мэдэрэлтэй хүгэдэй хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй талаан бэлигье хүгээхээ гэж Любовь Бадмацыреновна оролдон ажалаана.

Нийслэл хото зөвжэ ерээд байхадаа, имагтал энэ нургуулида хүдэлхэ гэж тэгүүлхэниинь ушартай юм. Юуб гэхэд, өөрынгөө уедээжы аба хоёрын, Бадмацыренов Санджиевич, Дара Аюшевна Очировтан, энэ эрдэмий гуламтада нураан юм. Тиймэээ гэртэхинингээ наиханаар дурсан наанжа ябадаг нургуулида хүдэлжэ байхандаа тэрэ баяртай ябадаг.

Буряад арадайнгаа нуулдэ дэгжэхэ, алдар солыен арьбадхаха хубүүд басагадын нурган хүмүүжүүлжэ, багшын хүндэтэй үүргэе дүүргэжэ, ашатын буян эдлэжэ, хундэ ямбада хуртэжэ ябахын Любовь Бадмацыреновна Цыренжаповада хүсэе.

Эльвира ДАМБАЕВА, манай корр.

«Буряадай түрүү хүнүүд» гэхэн конкурсын 15 жэлэй ойе утгуулан

ТУЛГА ТУГ БОЛОХО "БУРЯАД ҮНЭНӨӨ" АМАРШАЛНАБДИ

1997 оной декабрь нарада эгээл түрүүн «Буряад үнэн» сониной соносходонон «Буряадай түрүү хүнүүд» конкурсоо «Сагаан үбгэн-97» гэхэн номинацияар гол шанда хүртэжэ, олон соохоо тодоржо, онсо шалгаржа, орон нютагаа суурхуулжан Буряад Республикин соёлыг габьяата худэлмэрилэгшэ, суута үльгэршэн, түүхэшэн, Эгэтынгээ дасан һэргээн боддоолсоон, 6 ухибуудэй эсэгэ, Яруунын аймагай Эгэтын Адаг нютагтай Рэгзэн Эрдынеевич Эрдынеев болонон юм. Авторын худээ бешэгшэ Полина Цыбиковна Эрдынеева, арадай гэгээрэлэй отличник, багшын ажалай ветеран, «Эрхим автор» гэхэн гол шанда хүртэгшэ.

Энэ ехэ баяртай мэдээсэл дуулжан бидэ, Рэгзэн Эрдынеевэй үри наадаад, түрэл тутим, нютагаархид, баярлаан хүхинэмийн хэлэшгүй хааб даа. Буряад нааараа 89 хүрээн эсэгэмийн нютагаагаа эдэхитэй бешэшэ Polina Цыбиковнагай оролдолгоор иимэ ех буюнда хүртэхэдөө, олон жэлдэ баабаймийн хүтэлжэ, элдэб суглаа хураал, симпозиум, конференциин удэхийн хбаадалсажа, нонор хурсахадаа нонин зонтой уулзажа, олон юумэ ойлгожо, хадуужа абанаанаа хэлэдэг, хөөрдэг һэн.

Бидэ, үхибууд, баабайгаа абажа ябахагүй, ходо сүлөөгүй, иимэ тиимэ ходо шалтагтай байхабди. Тийгээд лэ «Буряад үнэн» сониной конкурс соносходоо, Полина Цыбиковна хам оржо, «Үльгэршэн, түүхэшэн суу-

тай юм» гэжэ статья бэшээд, гол шанда хүртэжэ, баабаймийн үндэр нэрэ зэрэгдэх хүртүүлжэ, өөрөөшье улаан диплом- «Эрхим автор» гол шанда хүртэжэ, нютаг ороноо баярлуулаа ха юм даа. Полина Цыбиковна ганса манай баабайе дууллаа, магтаа бешэ, олон нютагаагаа эрхим зонни ходол магтажа, дурдаха, «Ярууна», «Буряад үнэн» сонинуудай уншагшадта дуулгажал байдаг буянтай хүн лэ даа.

Мунөө Полина Цыбиковнагаа энэ дэмбэрэлтэх хэрэгийн 15 жэлэй ойгоор халунаар амаршалаад, Рэгзэн Эрдынеевэй ухибуудэй зүгнэе хайн хайханийн хүргэжэ, үшвэ олон жэлдэ энэ буянтай хайхан хэрэгээ үргэлжлүүлжэ, элүүр өнхэ, аша гушанартай хүндэлүүлэн, урма зоригтой, олон нютагайхидаа магтажа, суурхуулжа, баярлуулжа ябахатай болтой гэжэ үреэнэбди.

1997 оной декабрь соо «Сагаан үбгэн - 97» гэхэн гол шан Леонид Васильевич Потаповий гарнаа эсэгэмийн абаад, 1998 оной январь нараа соо Улаан-Үдэдэ уужам, наруул, дулаан 2 тааналгатай шэнэ гэртэ оржо, ямар ехэ баяр болоо һэм.

Мунөө миний наанаадаа, хайн хэрэгтэй, хайхан сэдхэлтэй аша үрэ иимэ хүснэгтэй, дэмбэрэлтэй, холын хараа болтой байна даа.

1999 оной зүн нютагтаа баабайгаа 90 наа, эжүүтээ Цыренова Дулсан Сандитовнай айл боложо, түбхинэжэ нууцанай алтан түрэ (1949 ондоо), шэнэ гэр толлолго гэхэн гурбан ехэ хайндэр нютаг зонороо, айл аймагтаяа, аймаг зургаан, «Буряад үнэн» сониндоо бууцан айлшад, түрэл тутимтээ үнгэргээ.

һэмди.

«Буряад үнэн» газетын редакциин ажалшад амаргүй сэсэн, гое амаршалгаар баабаймийн баярлуулаа, омогорхуулаа, сониноингоо хуудаанд толилжо, үргэн Буряад оронийнгоо уншагшадта дуулгахан байна гээд, наанууха дуран хүрэнэ.

Буряад оронийнгоо эгээл түрүү
Буряад үбгэн болоолта,
«Буряад үнэнэйнгөө»
конкурсдо
Бусадта жэшээ
харуулаалта...
Энхэ хайхан орон
нютагтаа
Эгэтын дасан
боддоолсоот.
Энэрхы сэдхэлээрээ
дуулажа,
Зандан жууугаа

суурхуулаат...

1997 оной июнин 17 Игээжэл «Буряад үнэн» сонимийн ехэ дэмбэрэлтэй, удхатай конкурс соносходоо, гүрэн түрэдөө, орон нютагтаа, ажал худэлмэридөө, гэр бүлэдөө аша габьяатай хэдэй олон зон магтаал хайрада энэ 15 жэлэй хугасаа соо хүртөө гээшэб. Үшвэ олон жэлдэ хүртэжэл байхан дамжаггий.

«Буряад үнэнэйнгөө»
ажалшадые
бултын
энэ буянта, дэмбэрэлтэй
хайндэр «Буряадай
түрүү хүнүүд» гэхэн конкурсын 15 жэлэй ойгоор

амаршалаад, хамаг хайн хэрэгүүдийтний ханажа, ажалдатны амжалгаа,

үргэн Буряад оронийнгоо

уншагшадта урма зориг

бадаруулжа, урдамны

тулга туг болоож ябахы

етнай хүснэбди.

Таанадайнгаа дэмжэлгэ зууршалгаар яналашье олон зиндаатай баабаймийн үшвэ нэгэ ехэ хүндэтэ нэрэ – “Бу-

рядай түрүү үбгэн” гэхэн нэрэ олгогдоно, наанатай болонон хойноо алдар сосолдо хүртэжэ, омогорхожо, баярлажа, үхибүүн залуу наандаа хэдэй зобононшье хаа, 97 наа хүрэтэрөө нэрлүүлжэ, хүндэлүүлжэ ябадаа даа.

100 жэлэйн ойн баярта Буряад оронийн нэрэйтэй колотой зон олоороо хабаадажа, ямар гое эмхи журматай зохиодор үнгэрөө гээшэ һэм.

Манай нютагаархин, эгэтын-адагаархин, иимэрхүү хэмжээ ябуулгануудтаа нурашанхай, хамтаараа оролсон, СПК «Победа», Эгэтын-Адагай посelen, клуб, библиотекэ, нургуули, больница, хубин ажахынууд, магазинууд, хуу шадалаараа спонсор болоод лэ, урагшаа наанаатай, нютаг ороноо суурхуулжа, хайн юмэндэ дуратай хамсыгаа шуун үнгэрэдэгэйн хайшаалтай.

Нургуулиин директор Жибзема Дашиадондоковна Ба-

зарова намда хэлэхэдээ, нанаагаа бу зобо, бидэши нурашанхайди, эмхи зургаануудай хуу спонсор болохо, үндэр наанатай пенсионернүүдшье мииин байхагүй гэжэ наанаб гэхэнниин нээрээл тиимэ, ехэ хайнаар, үндэр хэмжээндэ бүтөө һэн даа.

Энэ намарай хайхан нэгэ үдэр Эгэтын-Адагай больнициын мундэлхөөр 50 жэлэй ойн баярта эжынгээ нэрээр уригдаандаа, уяран хабаадаандаа, бүхы нютагайхидтаа доро дохин мургэжэ, манай эжы, баабайе ходо хүндэлжэ, дурсажа ябандандаа баярые хүргэн, хайн хайханийн хүснэгэ, эхэ нютаг Эгэтын-Адаг бурицаа шаашаа халбаржа, хүгжэжэ, холо саагур суурхажа, амитан зоноороо амгалан тайлан, ашатын буян эдлэжэ, элүүр өнхэ үнэржэжэ, баяжажа байхань болтой гэжэ үреэнб даа.

X. ЛУБСАНОВА.

“Гуа сэсэн хатан - 2012” гэхэн конкурсдо

БУРЯАД ЭХЭНЭРЭЙ ҮНДЭР ЗАЯАН

Гурба наандаа ехээр үбдэжэ, эмшэд эдэгэхээ болёо гэжэ гэртэйн басагыг эльгээхэн байна. Эжинь Обгой агадань басагамнай хүн болохёо болибо, хуурсагын бэлдэхэ болоош гэхэдэн, басаган эсэгынгээ газаанаа ороод, өөрөөшье озоходо, абынгаа шээндэхонёэр тайлга оруулга гэжэ хэлэнэн гэхэ. Дүшэн өргөн хонёэр тайжа, намайе хүн болгонон юм гэжэ Галина Андреевна хөөрдэг.

Бага наандаа ехээр үбдэжэ, бурханай хайраар хүл дээрэ гаранан басаган заатагуй эмшэн болохо танграгиг өөртөө үгэхэн юм. 1959 ондо медицинскэ чилициин нуулэр дүрбэн жэл соо медсестрагаар ажаллаанан байна. Эрхүүгэй гүрэнэй медицинскэ институтдые амжлалтатайгаар дүүргэжэ, залуу мэргэжлтэн Хурамхаанай аймаг худэлхээз эльгээгдэх һэн. Тэндэ 9 жэлэй туршада ахамад врачаар худэлжэ, нютагай зоной хүндэямбада хүртэхэн байха юм.

- Эмшэнэй ажал хүнгэн бешэ гэжэ мэдээжэ ааб даа. Үдэр нүнине илгаагүйгөөр худэлжэ саг бологшо һэн. Тэрэ үедэ

Барханай участково больница ехэ хуушархан байгаа. Колхозий түрүүлэгшэ Владимир Будаев шэнэ больница баруулха дурадхалыемни дэмжэжэ, удангийн наруул ужамь байнаадаа болтой гэхэдэн. һүүлээрнь намайе Баргажанай аймагта хүүгэдэй ахамад эмшэнээр эльгээхэн юм. Түнхэнэй аймагта мун лэ худэлхэн байна. Тэндэхээ түрэл аймагаа гэр булынгөө бадалдаар бусаа бэлэйб, - гэжэ Галина Андреевна хөөрдэн.

Усть - Ордын больницаадаа Галина Балюева лор - врачаар наанайнгаа амараалтада гаратаа худэлхэн юм. Эрхийдээ эмтэй, долёобортой домтой эмшэн үвшэнтэн бүхэндэх нэрхы сэдхэлээр хандан, харюусалгаа ехэтгэгээр худэлхөө. Дээдэн хүснэгүүдэй холбоотой юрийн бэшэ эхэнэрэй зүүдэндэ нэгтээ элинсэгүүдэйн дурсэнүүд ерэжэ, үльгэр домугуудые бэшэхын урьалдан юм. 1990 онуудай эхээр Гулмэр төөдэйдөө зориуулжан үльгэрье бешэхэн байна. Тэрэнэй һүүлээр олон зохёолнууд бешэгдээ. Галина Андреевна бөө мургэлэй өнө гуримуудые гүнзэгүйгөөр шу-

далдаг, Эхирэд - Булагадай болон Баяндайн аймагуудай бөө мургэлэй «Сахилгаан» гэхэн нийтийн эмхийн гэшүүн юм.

Бүхэдэлхийн Монгол түргатаа арадуудай гэгээрэлэй болон соелой академиин президент Шагдарын Янжинхам өөрөнэй ажаябуулгодаа үндэр сэгнэлтэ үгэжэ, Монгол ороноо үриан, өөрөө ишиш өрөнэн байна. Эхирэдэй төөдэй «Ахмадын алдар», «Хүндэтэн тэмдэг», Чингис хаанай медальнуудаар шагнагдаан, мун лэ академиин зүгнэе габьяата враач гэхэн нэрэ зэрэгдэх хүртэхэн байха юм.

Шагдарын Янжинхам өөрөө астрологийн ехэ эрдэмтэн, шанга одигон хадаа манай нютагай төөдэйн үндэр заае гансатаа обеоржо, буряад зонойнгоо тулөө ябуулжа байна худэлмэридэн иимэ үндэр сэгнэлтэ үгэхэн хадаа юм.

Галина Андреевна арадайнгаа өнө заншалнуудые, аман зохөөль тон наанайар мэдэдэдэг. Өөрөө арадайнгаа дуунуудые шанга хонгёо хоолойгоороо абяастайгаар ханхинуудаг, түрүүн «Худайн гол» гэхэн арадай фольклорно ан-

самбльда эдэхитэйгээр хабададаг һэн. Ганса соелой талаар бешэ, мун спортын шугамда амжлалтуудые туйлаан юм. Нур харбалгаар спортын мастер болоно. Мунөөшье аша хубуунтээс сугтаа нур харбалгын һорилгодо ябадаг. 10 наанатай ашанийн хүгшэн эжынгээ амжлалтуудые заатагүй дабтаха хүснэлтийн.

Энэ үтгэхэн наанайар сэгнэжэ, сагаан хайхан сэдхээхээ, хүн нэрээз алдаагүй, үндэхэн ёһ заншалаа сахижажа, шажан бурханаа һөргэжэ, буян эрхилжэ һуухамий болтогий!

Буряад арад, урагшаа
Дабшан, дабшан ябая!
Түрэл буряад хэлээз
Дээрэ үргэн хүгжкоөе!
Үбгэ эсэгэнэрэйнгээ

заяанан

Үндэр заабари
нургаалынъ
Сахин, саашань дамжуулха-
Заатагүй манай уялга!
 гэхэ округой сасутан Галина Андреевна Балюева нютагаархадаа урьална.
Намжилма ЦЫДЕНОВА.
 Усть-Ордын Буряадай округ.

Понедельник, 3

Первый канал

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
 10.00, 13.00, 16.00 НОВОСТИ
 10.05, 05.10 «КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА»
 10.35, 14.50 «ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ»
 10.45 «ЖИТЬ ЗДОРОВО!» (12+)
 11.55 «МОДНЫЙ ПРИГОВОР»
 13.10 «ВРЕМЯ ОБЕДАТЬ»
 13.55 «ДЕШЕВО И СЕРДИТО»
 С ДАРЬЕЙ ДОНЦОВОЙ
 15.00 «ДРУГИЕ НОВОСТИ»
 15.25 Д/С «ПОНЯТЬ, ПРОСТИТЬ»
 16.15 Т/С «БОЙНАЯ СИЛА»
 18.00 Т/С «НЕРАВНЫЙ БРАК»
 19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ С СУБТИТРАМИ
 19.50 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!» (16+)
 20.50 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ» (16+)
 22.00 «ВРЕМЯ»
 22.30 Т/С «СИНДРОМ ДРАКОНА»
 00.35 «ВЕЧЕРНИЙ УРГАНТ» (16+)
 01.10 «СВОБОДА И СПРАВЕДЛИВОСТЬ» С АНДРЕЕМ МАКАРОВЫМ (18+)
 02.10 «НОЧНЫЕ НОВОСТИ»
 02.30 Х/Ф «СКАЛА»

«РОССИЯ 1»

06.00 «УТРО РОССИИ»
 06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
 10.00 «1000 МЕЛОЧЕЙ»
 10.45 «О САМОМ ГЛАВНОМ»
 11.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ» (12+)
 12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
 12.30, 15.30, 18.30, 20.40 «ВЕСТИ-БУРЯТИЯ»
 12.50 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
 13.50 «ДЕЛО Х. СЛЕДСТВИЕ ПРОДОЛЖАЕТСЯ» (12+)
 14.50, 17.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
 15.50 Т/С «ФОРСОНИЯ». ТАЁЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
 16.45 Т/С «КРОВИНУШКА»

Вторник, 4

Первый канал

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
 10.00, 13.00, 16.00 НОВОСТИ
 10.05 «КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА»
 10.35, 14.50 «ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ»
 10.45 «ЖИТЬ ЗДОРОВО!» (12+)
 11.55 «МОДНЫЙ ПРИГОВОР»
 13.10 «ВРЕМЯ ОБЕДАТЬ»
 13.55 «ДЕШЕВО И СЕРДИТО»
 С ДАРЬЕЙ ДОНЦОВОЙ
 15.00 «ДРУГИЕ НОВОСТИ»
 15.25 Д/С «ПОНЯТЬ, ПРОСТИТЬ»
 16.15 Т/С «БОЙНАЯ СИЛА»
 18.00 Т/С «НЕРАВНЫЙ БРАК»
 19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ С СУБТИТРАМИ
 19.50 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!» (16+)
 20.50 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ» (16+)
 22.00 «ВРЕМЯ»
 22.30 Т/С «СИНДРОМ ДРАКОНА»
 00.35 «ВЕЧЕРНИЙ УРГАНТ» (16+)
 01.10 «НОЧНЫЕ НОВОСТИ»
 01.30 Т/С «ОБИТЕЛЬ ЛЖИ»
 02.00 Т/С «КАЛИФРЕНИЯ»
 02.35 Х/Ф «ВОЕННО-ПОЛЕВОЙ ГОСПИТАЛЬ»
 04.55 Т/С «СВЯЗЬ»

«РОССИЯ 1»

06.00 «УТРО РОССИИ»
 06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
 10.00 «ТАЙЗАН»
 10.15 «УЛГУР»
 10.45 «О САМОМ ГЛАВНОМ»
 11.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ» (12+)
 12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
 12.30, 15.30, 18.30, 20.40 «ВЕСТИ-БУРЯТИЯ»
 12.50 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
 13.50 «ДЕЛО Х. СЛЕДСТВИЕ ПРОДОЛЖАЕТСЯ» (12+)
 14.50, 17.45 ВЕСТИ.
 ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
 15.50 Т/С «ФОРСОНИЯ». ТАЁЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
 16.45 Т/С «КРОВИНУШКА»

Среда, 5

Первый канал

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
 10.00, 13.00, 16.00 НОВОСТИ
 10.05 «КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА»
 10.35, 14.50 «ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ»
 10.45 «ЖИТЬ ЗДОРОВО!» (12+)
 11.55 «МОДНЫЙ ПРИГОВОР»
 13.10 «ВРЕМЯ ОБЕДАТЬ»
 13.55 «ДЕШЕВО И СЕРДИТО»
 С ДАРЬЕЙ ДОНЦОВОЙ
 15.00 «ДРУГИЕ НОВОСТИ»
 15.25 Д/С «ПОНЯТЬ, ПРОСТИТЬ»
 16.15 Т/С «БОЙНАЯ СИЛА»
 18.00 Т/С «НЕРАВНЫЙ БРАК»
 19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ С СУБТИТРАМИ
 19.50 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!» (16+)
 20.50 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ» (16+)
 22.00 Т/С «СИНДРОМ ДРАКОНА»
 00.35 «ВЕЧЕРНИЙ УРГАНТ» (16+)
 01.10 «НОЧНЫЕ НОВОСТИ»
 01.30 Т/С «БЕЛЫЙ ВОРОТИНЧОК»
 02.20 Х/Ф «МОРСКОЙ ПЕХОТИНЧЕЦ-2»
 04.15 Х/Ф «ГОСПОДА БРОНКО»

ТВ-программа

18.50 Т/С «ЦЫГАНОЧКА С ВЫХОДОМ»
 21.30 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
 21.40 «ПРЯМОЙ ЭФИР» (12+)
 22.25 Т/С «ПО ГОРЯЧИМ СЛЕДАМ»
 01.15 «ДЕЖУРНЫЙ ПО СТРАНЕ».
 МИХАИЛ ЖВАНЕЦКИЙ
 02.15 «ДЕШЕВАТА» (16+)
 02.50 ВЕСТИ +

Культура

08.00 «ЕВРОНЬЮС»
 11.00 «НАБЛЮДАТЕЛЬ»
 12.15, 00.50 Х/Ф «ЛЕГЕНДА О ТИЛЕ»
 13.40 Д/Ф «МИР ПОСЛЕ ДИНОЗАВРОВ»
 15.15 «ЛИНИЯ ЖИЗНИ»
 16.10 «ПЛЕШКОМ...»
 16.40, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
 16.50 СПЕКТАКЛЬ «ДЯДЮШКИН СОН»
 18.35 СИМФОНИЯ №1 «ЗИМНИЕ ГРЕЗЫ»
 19.35 Д/С «МИР ПОСЛЕ СТОУНХЕНДЖА»
 20.45 «ГЛАВНАЯ РОЛЬ»
 21.00 «САТИ. НЕСКУЧНАЯ КЛАССИКА...»
 21.40 Д/Ф «КАК Я СНИМАЛ «ВОЙНУ И МИР». АНАТОЛИЙ ПЕТРИЦКИЙ»
 22.25
 23.15
 00.00
 02.15
 03.30
 04.00
 05.00
 06.00
 07.00
 08.00
 08.30
 08.35
 09.00
 10.00
 10.15
 10.30
 10.45
 11.00
 11.15
 11.30
 11.45
 12.00
 12.15
 12.30
 12.45
 13.00
 13.15
 13.30
 13.45
 14.00
 14.15
 14.30
 14.45
 15.00
 15.15
 15.30
 15.45
 16.00
 16.15
 16.30
 16.45
 17.00
 17.15
 17.30
 17.45
 18.00
 18.15
 18.30
 18.45
 19.00
 19.15
 19.30
 19.45
 20.00
 20.15
 20.30
 20.45
 21.00
 21.15
 21.30
 21.45
 22.00
 22.15
 22.30
 22.45
 23.00
 23.15
 23.30
 23.45
 24.00
 24.15
 24.30
 24.45
 25.00
 25.15
 25.30
 25.45
 26.00
 26.15
 26.30
 26.45
 27.00
 27.15
 27.30
 27.45
 28.00
 28.15
 28.30
 28.45
 29.00
 29.15
 29.30
 29.45
 30.00
 30.15
 30.30
 30.45
 31.00
 31.15
 31.30
 31.45
 32.00
 32.15
 32.30
 32.45
 33.00
 33.15
 33.30
 33.45
 34.00
 34.15
 34.30
 34.45
 35.00
 35.15
 35.30
 35.45
 36.00
 36.15
 36.30
 36.45
 37.00
 37.15
 37.30
 37.45
 38.00
 38.15
 38.30
 38.45
 39.00
 39.15
 39.30
 39.45
 40.00
 40.15
 40.30
 40.45
 41.00
 41.15
 41.30
 41.45
 42.00
 42.15
 42.30
 42.45
 43.00
 43.15
 43.30
 43.45
 44.00
 44.15
 44.30
 44.45
 45.00
 45.15
 45.30
 45.45
 46.00
 46.15
 46.30
 46.45
 47.00
 47.15
 47.30
 47.45
 48.00
 48.15
 48.30
 48.45
 49.00
 49.15
 49.30
 49.45
 50.00
 50.15
 50.30
 50.45
 51.00
 51.15
 51.30
 51.45
 52.00
 52.15
 52.30
 52.45
 53.00
 53.15
 53.30
 53.45
 54.00
 54.15
 54.30
 54.45
 55.00
 55.15
 55.30
 55.45
 56.00
 56.15
 56.30
 56.45
 57.00
 57.15
 57.30
 57.45
 58.00
 58.15
 58.30
 58.45
 59.00
 59.15
 59.30
 59.45
 60.00
 60.15
 60.30
 60.45
 61.00
 61.15
 61.30
 61.45
 62.00
 62.15
 62.30
 62.45
 63.00
 63.15
 63.30
 63.45
 64.00
 64.15
 64.30
 64.45
 65.00
 65.15
 65.30
 65.45
 66.00
 66.15
 66.30
 66.45
 67.00
 67.15
 67.30
 67.45
 68.00
 68.15
 68.30
 68.45
 69.00
 69.15
 69.30
 69.45
 70.00
 70.15
 70.30
 70.45
 71.00
 71.15
 71.30
 71.45
 72.00
 72.15
 72.30
 72.45
 73.00
 73.15
 73.30
 73.45
 74.00
 74.15
 74.30
 74.45
 75.00
 75.15
 75.30
 75.45
 76.00
 76.15
 76.30
 76.45
 77.00
 77.15
 77.30
 77.45
 78.00
 78.15
 78.30
 78.45
 79.00
 79.15
 79.30
 79.45
 80.00
 80.15
 80.30
 80.45
 81.00
 81.15
 81.30
 81.45
 82.00
 82.15
 82.30
 82.45
 83.00
 83.15
 83.30
 83.45
 84.00
 84.15
 84.30
 84.45
 85.00
 85.15
 85.30
 85.45
 86.00
 86.15
 86.30
 86.45
 87.00
 87.15
 87.30
 87.45
 88.00
 88.15
 88.30
 88.45
 89.00
 89.15
 89.30
 89.45
 90.00
 90.15
 90.30
 90.45
 91.00
 91.15
 91.30
 91.45
 92.00
 92.15
 92.30
 92.45
 93.00
 93.15
 93.30
 93.45
 94.00
 94.15
 94.30
 94.45
 95.00
 95.15
 95.30
 95.45
 96.00
 96.15
 96.30
 96.45
 97.00
 97.15
 97.30
 97.45
 98.00
 98.15
 98.30
 98.45
 99.00
 99.15
 99.30
 99.45
 100.00
 100.15
 100.30
 100.45
 101.00
 101.15
 101.30
 101.45
 102.00
 102.15
 102.30
 102.45
 103.00
 103.15
 103.30
 103.45
 104.00
 104.15
 104.30
 104.45
 105.00
 105.15
 105.30
 105.45
 106.00
 106.15
 106.30
 106.45
 107.00
 107.15
 107.30
 107.45
 108.00
 108.15
 108.30
 108.45
 109.00
 109.15
 109.30
 109.45
 110.00
 110.15
 110.30
 110.45
 111.00
 111.15
 111.30
 111.45
 112.00
 112.15
 112.30
 112.45
 113.00
 113.15
 113.30
 113.45
 114.00
 114.15
 114.30
 114.45
 115.00
 115.15
 115.30
 115.45
 116.00
 116.15
 116.30
 116.45
 117.00
 117.15
 117.30
 117.45
 118.00
 118.15
 118.30
 118.45
 119.00
 119.15
 119.30
 119.45
 120.00

ЯНЖИМА БУРХАНАЙ МҮНДЭЛНЭН ГАЗАРТА

Баргажанай аймагийн талаараа, Хурамхаан тээшээ зурын гол харгынаа хойшоо Янжима бурханай мүндэлнэн газарта ехэ барилга хэгдэж байнхай. Баргажанай дасанай мүнөө уеын байдалаар нонирхожо, тэрэнэй шэрээтэй лама Цыден НАМЖИЛОВТАЙ манай корреспондент хөөрэлдэхэн байна. Энэ хөөрэлдөөн - уншагшадай анхаралда.

- Дасанай ламанарай мүнөөнэй ажал хэрэгүүд тухай тодорхойгоор хөөрэжээ угыт?

- Эндэ баригданан дуган болон бусад шэнэ барилгануудаа гадна Янжима бурханай ордон болох Согшон дуганай гурбан дабхар байсан бодхогдоо. Нэгэдэхийн дабхарын шулгуулагар баригдаа, газаа талаанаан хирпийсээр дабхар хана хэгдэж гоёогдоо. Харин хөёрдохи, гурбадахи дабхарын модоор баригданхай. Нүүрийн 18x18 дүрбэлжэн метр, үндэрын 16 метр. Зурагаараа анхан байсан Баргажанай ехэ дасанай тухэлтэй адлихан, гансал нүүрийн багашаа болгогдоно. Урдань Баргажанай дасан аргагүй томо дасан байсан ааб даа. 500-гаад ламанар нүудаг байгаа. Согшон дуган хадаа "Байкалпроект" булгэмэй проектиэр бүтээгдэж байна. Үшөө айлшадай бууха гостишица, гэрнүүд баригдажаа байнахай.

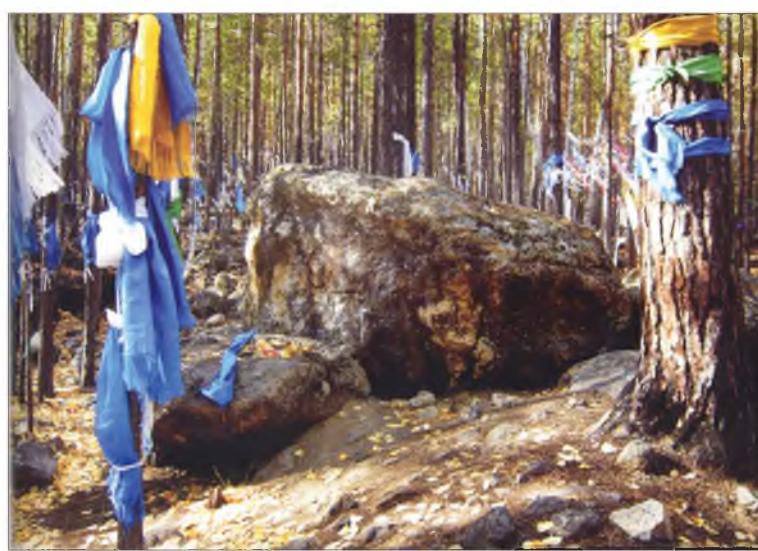
Ондоо тээхээ хүнүүд ерэнэ, хонохо газар хомор. Үбэл, зунгуй мүргэлшэдье хүлеэн абаха дулаан байра байдал түхээрхэ ханаатайбди. Ламанаарта гэрнүүдье баринаабди. Мүнөө жэлдэ нэгэ гэр бариха гэж ажал ябуулжа байнаабди.

- Буряад орондомийн дасан, дугангуудые һөргэлгэдээ, барилгада арад зон ехэ туналжа байдаг. Эндэхий дасанай барилгада нютагаархидтний шадал зэргээрэе тунална енотой?

- Согшон дуганаа барижадаа, эмхидхэлэй хороон байгуулнаа байнаабди. Тиихэдэ тэдхэмжын совет байгуулагданхай. Нютагаймний хүнүүд тэрэнэй буридэлдэнь оронхой. Арад зоной хүсөөр баригдажаа байнахай. Тиихэдэ Арадай Хуралай тургуулэгшээ М.М. Гершевич, "Икат-плюс" эмхин дарга Б. Л. Очиров, "Барис" гэхэн рекламины агентствын дарга Б. Б. Доржиев болон бусад манай нютагхаа гаранаа хүнүүд ехэ туналдаг.

- Жэл бури Янжима бурханда зориуулагданаа уншалганууд бүтээгдэдэг болонхой. Хамба лама Дамба Аюшеев түрүүтэй республикин дасангуйдай шэрээтэй ламанар иишэ морилжо, эдэ хэмжээ ябуулгануудта хабаададаг. Энээн тухай хэлэжэ угыт?

- Жэл бури Янжима бурханай найр үнгэргэдэгбди. Янжима бурханай магтаалын үншадаг, мандал үргэдэгбди.

Тиигээд заабол эрын гурбан наадан үнгэргэгдэдэг.

- Дасанай ламанар хэр олон бэ?

- Манай дасандаа мүнөө дээрээ 7 ламанар, б хубарагууд тоологдоно. Тэдэнэй б-ниин Янжима бурханай ойрохи дуганда, харин нэгэ ламамнай Баянголой дуганда хүдэлнэ. Эдэ ламанарнай Ивалгын дасанай дэргэдэх шажанай нургуули дүүргэнхэй.

- Дасантай ямар сахьюусантай?

- Жамсааран, Шалши сахьюусантай. Үдэр бури сахуюусан хуралаа хурдагбди. Зундаа үглөөнэй 9 сархаа 11 хүртээр, үбэлдөө 10 сархаа 12 час хүртээр. Монгол нарын 8-да Отошо, 15-да Намчиг Нинбо, харин 30-да Мандал Шива хурдагбди. Тиихэдэ Алтан Гэрэл, Сунды, Жадамба, Та-

бан харюулга, Цедо болон бусад номуудые үдэр гаргаад уншадагбди. "Баргузинская правда" сониндо хуралнуудай болох үдэрынь тунхаглагдадаг.

- Хүн зоной дунда гэгээрүүлгүн ямар худэлмэри ябуулнабта?

- Аймагай сониндо бурхан шажан тухай статьянууд хэблэгдэдэг. Хуралнуудай енэ ямар байнаб, юнэн тулөө уншадагдаг бэ гэж манай ламанар тайлбарилан бэшдэг. Тиихэдэ аймагай полици, Баргажанай хүүгэдэй байшан, гүрэнэй автоинспекцитэй хамта хуулиин наха хүсөөдүй хүүгэдье гэмтэ ябадалнуудаа һэргүүлэх худэлмэри ябуулдагбди. Жэлэй нэгэ дахин Янжима бурхан тухай сэтгүүл бэлдэжэ гарганабди. Редакционно

коллегидэ хоер лама, библиотекарь мэргэжэлтэ ородог. Согшон дуганаа нээлгүн баяртай дашарамдуулан, ном гаргаха ханаатай байнабди.

- Цыден ламхай, Та саашадаа ямар хэрэг ябуулха тусэлтэй байнабта?

- Согшон дуганаа барижадаа дүүргэхэ хэрэгтэй. Хушаха, доторын гоехо, шэмэглэхэ гэхэхээ эхилээд, ажал ехэ байна.

- Хэр холоо мүргэлшэд танай дасан ябана гээшбэ?

- Росси гүрэнэй бүхы моож нютагуудаа хүнүүд харгылдаг болонхой. Москва, Санкт-Петербург, Томск хотонуудаа, Алтай хизаархаа хүнүүд олоороо ябана. Тиихэдэ хари гүрэнэй айлшад таардагдгүй. Үнгэрэн зундаа Германи, Франци, США гүрэнүүдэй эрхэтэд Янжима бурханда мүргэхээ ерэхэн байна. Улаан-Үдээе наашаа зурын гол харгы заабарилагдажаа байна. Баргажан хүрээд байна. Саашан бариха ажал ябуулгдана. Манай нютаг мүргэлтэй газарнуудаар, ариашан булагуудаар элбэг. Уланда-нүднэй, Баянголдо-хотын, тиихэдэ Барханай, Бүгсэхэнэй, Хүшэгээрэй гээд тоолох болоо наа, олон даа. Дардам асфальт хушалттай харгы бүтэхэдөө, аянда ябана зондо хайн болохол даа.

Эльвира ДАМБАЕВА
хөөрэлдэбэ.

"Галхан" – хүгжэмтэ-литературна салон

ДҮРБЭН ТЭГШЭ БЭЛИГТЭЙ

Хурамхаанай аймагийн талан бэлигтэй зон олон түрэдэг гэжэ тэндэ үнгэргэгдэдэг олон тоото арадай театрнуудтай аймагий заншалтаа болонон фестивалнууд гэршэлдэг юм.

Дуулахаа, шүлэг, дуу зохёохо, артистын онсо арга шадабаритай, солотой, нэрэ зэрэгтэй соёлшод, бэрхэ хутэлбэрилэгшэдэй, искусствуун уран бэлигтэнэй олон байсан ушарнууд гайхалтай найхан байгаалинаан, нютагуудайн бурхадаа үршэлтэй ха гу даа гэж ханаахаар байдаг. Аргада нютагтаа 1953 оний январиин 25-да түрэхэн Владимир Очирович Бухаев багаанаа хүгжээ дүүргээд, 1976 ондо Улаан-Үдийн 1-дэхи багшанаар хүгжэмтэ училишин хүгжэмэй таангаа нурагаа дүүргээд, Д.Банзаровай нэрэмжээ БГПИ (тухын факультет) 1985 ондо түгсхэнэн байна.

Түрэл нютагаа бусанан залуу мэргэжэлтэ хүгжэмэй багшаар нургуулидаа амжалтатай ажаллаад, удаань 1979 ондо Хурамхаанай, Барханай дунда нургуулиудаа бэлиг шадабарияа харуулбаа. "Хараасгай" гэхэн Барханай хүүгэдэй саадта хүгжэмэй хутэлбэрилэгшэөр худэлжэ, бишыхан хүүгэдье дуулажаа, хатаржа нурган байна. 2012 оний апрель нараа Улаан-Үд хотын захираганай соёлой комитетэй мэдэлэй "Ави-

конкурсдо "Алтан шэнг Алтасам" гэхэн дуунайгаа тулөө дипломдо хүртэхэн Владимир Бухаев "Песня Булата на Байкале" гэхэн регионууд хоорондын фестивальда хабаадаба.

Дүрбэн тэгшэ бэлигтэй Владимир Очирович "Галханаймнай" айлшан боложо, зохёолнуудтаяа - шулэгүүд, дуунуудтаяа уншагшадыемнай танилсуулна. Дуу, шүлэг бэшэхэ онсо шадабаритай, солотой, нэрэгтэй соелшондо, бэрхэ уран найханай хутэлбэрилэгшэдэ зохёохы амжалтаа, шэнэ "захаты" бүтээхэйн, найхан дуунуудаараа арад зоноо баясуулхыен хүсэе!

Бэлигма ОРБОДОЕВА, журналист, Буряад Республикин соёлой габьяятаа худэлмэрилэгшэ.

НАРАТА НАЙХАН БУРЯАДНИ

Үгэнь Гунзэн-Норбо Гунзыновай
Хүгжэмын Владимир Бухаевай

Нарата найхан Буряадни,
Наанайм алтан үлгы.
Набша сэсэгээ дэлгээхэн
Нангин дулаахан

нютагни.

Дабталга:

Сайн байна, Буряадни,
Сайн байна, нютагни,
Сэдьхэлэйм баян хэшэг
Сэсэгээр бадаран

байнаш.

Дуулим найхан Буряадни,
Дуранайм алтан үлгы.
Дулаахан элшээ дэлгээхэн
Дуратай нангин нютагни.

Дабталга.

Сэлгэс найхан Буряадни,
Сэдьхэлэйм алтан үлгы.
Сэсэг набшаяа дэлгээхэн
Сэбэр дулаахан нютагни.

Дабталга.

"Бүхын Буряад орон" гэхэн концерттээ тэмдэглэл

ХАНИ БАРИСААГАА ХАМТА БЭХИЖҮҮЛЭ!

Российн гүрэнэй мэдэлтэй болоноор, 1150 жэлэй ойдо, мун Бэе бэедээ эб нэгэн нүхэд ёхоор хандалгын (толерантность) уласхороондын үдэртэ зориулагдаан хани барисаанай концерт тээмэндээ Х.Намсараевий нэрэмжтэй Буряад драмын академическэ театр соо ехэ зохиодор эмхидхэгдэж, республика-дамнай ажаануудаг элдэб арадуудай үндэхэн-соёлыг түбүүдэй аристинууд бэлиг шадабария харуулжан байна.

“Республикийн эгээл ехэ баялиг, үндэр амжлалтамнай гэхэдэ, бэе бэеэ хүндэлэн ажаануудаг үндэхэ яхтанай, арадуудай хани барисаан гээшэ. Миний бэримни Яруунын аймагай Ульдэрэг нютагий...” - гэжэ омогорхон хэлэхэн, эндэ гала-концертэ суглархан зонии хани халуунаар амаршалжан республикийн соёлы министрэй орлогшо С.А.Добрынин тэмдэглээ һэн.

Уран гарганай выстав-кэ, бэлигтэй зоной шадабари харуулжан энэ хэмжээ ябуулгада үндэхэ яхтан бухэн хабаадажа, бэрхэ артистнууд байжанаа гэршэлээ. Зүүн зүгэй арадай хатарий “Лотос” ансамблиин (хутэлбэрилгэшэн Татьяна Вампилова) гүйсэдхэхэн амаршалгын хайхан буряад хатараар найр наадан эхилбэ, удаань тэрэниие “Багульник” гэхэн ород ансамбл хатараараа дэмжээ. “Даурия” гэхэн хасаг соёлыг түбэй ансамбл уран бэлигтээз танилцуулба. Татаарнуудай “Байкал-Идель” гэхэн ансамблиин хатаршад, олондо мэдээжэ “Станица” гэхэн ха-

сагуудай, хүүгэдэй “Булжамуур” ансамблиин эдир артистинууд халуун альга ташалгаар удэшэгдэхэн байна. “Душа России” гэхэн бүхэлдээсийн шанда хүртэгшэд-балетмейстернүүд, “Булжамуур” гэхэн хүүгэдэй хатарий ансамблиин балетмейстер Людмила Овчинникова, харин “Лотосын” балетмейстер Татьяна Вампилова гэгшэд шадамар бэрхээр хутэлбэрилнэ гэжэ онсолон тэмдэглэхээр.

Шэмэшэгүүдэй соёлыг түбэй дэргэдэхий “Истоки” гэхэн ансамблиин хид хайхан дуу, хатартаяа танилцуулжанай удаа “Зорянка” гэхэн үхижүүдэй ябадаг, шэнээр байгуулагдаан бүлэггээ тайланда уриба, бэлгитэй хүүгэдэй уран шадабария харуулба. Энэ зундаа шэмэшэгүүдэй “Истоки” ансамбл ЮНЕСКО-гэй урилгар “Белая гора” гэхэн фестивальда, мун Саха (Яхад) Республика тусхай программатаяа хабаададан юм.

Тиихэдэ украин зонии түлөөлжэн “Барвинок” (Загарай), Тывагай оюутадай “Салгал”, ВСГУТУ-гай “Белый день”, Эрхүүгэй обласстин Зимагай дэргэдэхий нютагхаа ерэхэн чуваш ансамбл, “Алтарганын” лауреат Арюна Лодоева гэгшэд олондо хайшаагдаа. Уянгата хүгжэмтэй солонгос дуу Солонгосой түбэй туруулгэшэ Тамара Цой бэлэглээ. Эб нэгэн ажаануудаг зоной дуунууд, хатарнууд хани барисаа-емийн баяжуулна, бэлтуулнэ гэжэ энэ концерт гэршэлнэ гээд тэмдэглэхээр. “Эбтэй элеэнүүд харсага дилэхэ” гэжэ арад зон зүб хэлсэдэг ха юм.

**Бэлигма ОРБОДОЕВА,
С.ДОНДОКОВАГАЙ
фото.**

“Гуа сэсэн хатан-2012” гэхэн конкурсдо

УГАА УНАНДА ХЯЯАГҮЙ

Буряадай радиогой бэлиг шадабаритай журналист, долоон хоног бүхэндэ агаарай долгиндо зэдэлжэ байдаг хүгжэмтэ дамжуулгануудай хутэлбэрилгэшэ, Буряад Республика болон бүхын орон соогоо мэдээжэ болонхой, сэбэр зохид хатан эхэнэр ГОМБОЕВА Эржена Цырендоржиевна тухай бэшэх хүсэлтэй.

Шагнагшадай дура сэдхэлдэ дулаахан дамжуулганаудэй бэлдэдэг, зохөхы ажалаа үндэр хэмжээндэ бүтээжэ ябажан Буряад Республикийн соёлыг габьяата худэлмэрилгэшэ, Российн Журналистикуудай холбооний гэшүүн, ажалай ветеран. Буряад оронойгоо бүхын нютагаар албанайнгаа хэрэгээр ябажан, урагшаа нааатай, эрмэлзэл ехэтэй энэ нүхэрнай 1949 ондо Улаан -Үдэ хотод мэдээжэ уран зохёолшо, журналист, соёлы министр ябажан Дамдинжапов Цырен-Доржи Жанабадаа евчай эбтэй этэй гэр бүлэдэ түрэхэн намтартай. Түрэхэнээз азатай, багажаа ёөрс шуран, эрх бэрхье тааралдуулжан Эржена Буря-

адай хореографическа училищи дүүргээд, баледэй артистка мэргэжлэтий болоод, театр тайзан дээрэ зохёочы ажалаа эхилжэн байна. 1960-аад оноор Улаан-Үдэн төлөвденидэ хэдэн телефильмдэ наадаан. Зүүн Сибирийн гүрэнэй дээдэ нургуули дүүргэжэ, режиссёр мэргэжлэтий болож, төлөвденидэ режиссёрий туналагшаар, ассистентээр худэлжэ эхилээ. Энэл уедэ үхижүүдэй, зашуулшил, хүгжэмтэ дамжуулгануудые бэлдэжэ эхилжэн юм. Иигээд лэхори гаран жэлэй хугасаа соо хүгжэмтэ дамжуулгануудые бэлдэжэ, зохёочы ажалдаа тон дүршэл ехэтэй болонхой.

Республикийн, бүхэлдээсийн болон уласхороондын олохон конкурс фестивальнуудтаа түрэл радиогоо түлөөлжэн байхаа, эрхимүүдэй тоодо оржко, олоной магтаалда хүртэхэн байдаг, жэшээлхэдэ, 2007, 2010 онуудтаа Бүхэлдээсийн журналистикуудай «Многоликая Россия», «Культура в эфире» конкурснуудай лауреат болонон габьяатай. Тиихэдэ олон тоото гүрэнэй болон олонийн түн шагналда хүртэхэн юм.

Радиогой ажал хэрэгтэ ехэхэн нүлээ, өөрүүнгээ хубита оруулжан байна. Арадайнгаа хүгжэм, ёх заншал, түрэл аман зохёол үргэн шагнагшадтаа хүргэжэ. Шадабаринь түрэл арадайнгаа аман зохёолой баялигай ашата шэмые багаханнаа сэдхэлдээ шэнгэхэнхээнь эхитэй.

Буряадай радиогой долгиндо мэдээжэ композиторнууд А. Андреев, Б. Цырендашиев, В. Усович, Л. Санжиеев, хатаршад тухай

тоогүй олон дамжуулга бэлдээ. Энэмийн олон хүнэй хэргэ, оператор, найруулагша, аяга тааруулдаг найруулагша гээд хамта худэлнэ. Дамжуулга бэлдэхэдэ, нониншие, харюусалгатайшие гэжэ бултанда мэдээжэ. Ехэ тааража, амжалтатай худэлнэ, энэ ажалдаа дуратай, суг худэлдэг нүхэдээ, дамжуулгадан хабаададаг хүнүүдтэ тон хүндэтэйгээр хандадаг, ажалаа ехэ сэгнэдэг. Ажалайнгаа, ажабайдалай хүгжэлтэн ба орёо хүндэ дабаануудые зоримгойгоор дабаан жуналист, ухаатай сэсэн эхэнэр болоно.

Эхэ хүн үхижүүдэй найнаар хүмүүжүүлхэ гэжэ оролдодог гээшэ ааб даа. Дмитрий, Светлана хүбүүн басаган хоёроо гарынен ганзагада, хулынен дүрөөдэг хүргэжэ табяа. Амтатайхан зээ басаган, аша хүбүүн хоёроо харалсажа байдаг.

Эржена Цырендоржиевна эршэ хүсэн дундаа, зохёочы ажалайнгаа охин соо, арадайнгаа зүрхэ сэдхэлдээ сэсэг тариха, урма баяр асаржа ябажа. Олон тоото шагнагшадын хайхан дуу хүгжэм шагнажа, досоогоо

уюруулдаг, баярладаг гээшб. Арбаад жэлэй урда тээ хүгжэм болон журналистикээ нэгдүүлжэ, “Баян талын аялга” хүгжэм дуута радиожурнал анха түрүүшүүнхиеэ Буряадай гүрэнэй академическэ оперо болон баладэй театрай ендэр дээрэхээ дамжуулгадаг болононин тон хайшаалтай. Эндэ ород хэлэн дээрэ Эржена Цырендоржиевна буряад хэлэн дээрэ Наталья Сультимова хоёрийн аша габьяа сэгнэшгүй.

Ямбата аба, эжынгээ Хүндын бүүхэн налгаарайт, Хүсэлжэ олонон зол жаргалын Холбоо болгон залгаарайт!

гэхэн М.Р. Чойбоновой шүлэгэй мүрнүүдээр Эржена Цырендоржиевнагай ажал хэргэгэн, ажабайдалдан зол жаргал, буянтай бурхантай, элүүр энх ябажын олон шагнагшадай зүгнээ хүсэнэб.

**Р.БАТОМУНКУЕВА,
Буряад Республикийн соёлы габьяата худэлмэрилгэшэ, Российн Журналистикуудай холбооний гэшүүн.**

Базар Цырендашиевай хүгжэм дуунай үдэшэ

ЖЭНХЭНИ БУРЯАД АЯЛГА ЗЭДЭЛБЭ

Б.Цырендашиев

Россииин Композиторнуудай холбооной гэшүүн, нийтийн ажал ябуулагша, Россииин ба Буряадай илхээснэгийн габьяата ажал ябуулагша, республикин Гүрэнэй шангай лауреат, Агын Буряадай тойрогох хүндэтээрхэтэн, Хүндэлзэлэй орденто Базар Цырендашиевай хүгжэм дуунай үдэшэ наяхан академическо оперно театраа болобо.

Композитор Базар Цырендашиев 1936 оной гол улаан Хулгана жэлэй априлиин 10-да Агын тойрогой Согто-Хангил сомоной Жабхараагай-Эхин нюотагтаа Дэлдэгэр Галзууд угай машлан Очирой Цырендашины долоон хүбүүтэй үнэр баян бүлэдэх ехэх хүбүүнинь боложо түрэхэн юм. Улаан-Үдийн П.Чайковскиин нээмжкэти хүгжэмэй училищи, Новосибирскын М.Глинкин нээмжкэти консерватори дүүргэхэн намтартай. Буряадай гүрэнэй филармониин ба дуу, хатарай «Байгаль» ансамблиин уран хайханай хүтэлбэрилгэшөөр, республикин Композиторнуудай холбооной харюусалгатаа секретаряар, Буряадай Композиторнуудай холбооной правленин түрүүлэгшээр олон жэлдэхүндэлэн байгаа.

Россииин Федерациин ба Буряад Республикин илхээснэгийн габьяата ажал ябуулагша, республикин Гүрэнэй шангай лауреат Виктор Усович оролто үгээ соогоо иигэж хэлэбэ:

- Базар Чирович Цырендашиевай зохионон дуунууд буряад арадай үндэхэн аялга хүгжмөхөө эхитэй, тодонон шэнжэ шанартай, ирагуу хайхан найруулгатай байхаараа зоной дура булядаг, зүрхэ сэдхэл татадаг, сэдхэлэй хүбшэргэйе худэлгэдэг гээш. Манай суута композитор 400 гаран дуу зохионкой. Энэ талаар тэрэ 600-гаад дуу зохионой Австралийн алдартай композитор Франц Шуберта гартахадаа магадгүй ха. Б.Цырендашиевай аялга хайхан дуунууд элэйтэ ехэх буряад дуушад Б.Балдаковой, Л.Линховоиной, Д.Дашиевай, К.Базарсадаевай, Б.Бороевой, Н.Сибиряковой, Г.Шойдагбаевагай, О.Аюровагай, В.Цыдыповагай, Б.Будаевай, Д.Зандановай, мүн бусад олоной оюун бэлгитэ гүйсэдхэхэй шадабарин эшэ үндэхэн табиан байха юм. Базар Цырендашиевай дуунууд Буряад оронийн хүгжэмэй соёлой алтан жасада оронхой. Тэрэ зохёхы ажал ябуулаараа мүнөөнэй дуунай жанр хүгжөөлгэдэг горитой хубитаяа оруулсан байна.

Хоёр хубинаа бүридуулэгдэхэн концертдэ Буряадай опера болон баладэй академическо театрай залуу дуушад хабаадажа, бэлгиг шадабаряа харуулба. Эдэмийн бултгадаа оронийн хүгжэмэй дээдэх нүргүүлийнудые, консерватори нуудье дүүргэхэн, элэйтэ ехэх, үндэхэн эзргэтий дуушадай, арадай аристистнуудай конкуруудай лауреадууд, дипломантнууд болонон залуу аристистнууд хаюм даа.

Буряадай арадай поэт Дамба Жалсараевай «Наран гарана, наан ошондо», «Дэлхэй дээрэ», «Ехор, ёхор хaanamshi» гэж хүгжэмтэ зүхэгүүдье оперо, баладэй театрай хоор дирижер

Валерий Волчанецкиин хүтэлбэридор гүйсэдхэбэ.

Композитор Базар Цырендашиев уран шүлэгшэ бүхэнэй аяг занги, онол аргье, дуршэл шадабарии дуунуудтаа нарин нягтаа харуулдаг. Даши Дамбаевай үлгэн дэлхэйнээ, газарнаа үндэхэтэй шэнжэ шанары, Николай Дамдиновай эрхэтэн ёноной мэдрээль, Дондог Улзытуевай гүн ухаанай уянгын шадамар бэрхээр, тон зүбөөр гаргажа, харуулжа шададаг юм. Базар Очировичай хүгжэм дуунай шэн зүйлнүүд саашадаа залуу композиторнуудай зохёхы ажалдаа нэбтэрүүлэгдэхэдээ, буряад уянгатаа дуунай хүгжэлтийе тодорхойло байна.

Мүнөө эстрадна дуушад улам олшоржо байна. Энэйн хайн юм бээз. Тээд эдмийн нэгэн доро уран шүлэг бешээд, тэрээндэх аялга хүгжэм зохёжо, ёхэдэх дуулладаг байна. Тийхэдэх эдэгурбан зүйлэй хэгэд хайн болодоггүй байнанийг хайхалтгайшье бэшэ. Буряад Республикин Уран зохёолшодой, Композиторнуудай холбоонууд, мэдээжэ дуушад эдэний шанары дээшэлгүүлхын талаа анхаралаа хандуулхаа зэрэгтэй.

Тэрэ өөрөө дуунай энэ үдэшье хүтэлбэ. Улаан-Үдийн П.Чайковскиин нээмжкэти хүгжэмэй колледжын бэлгитэй бэрхэ багша Вячеслав Баяндаевич Елбасаевай шаби-4-дэх курсын оюутан Дина Санданова СССР-эй, арадай артистка Лиля Мясниковагай нээмжкэти можо нюотагууд хоорондын Новосибирскэд болонон конкурсдо, удаан Москвада үнгэргэдэхэн XI Дельфийскэ нааданд II шатны лауреат болонон байгаа. Арадай поэт Цыден-Жап Жимбиевай үгээ дээрэ зохёогдонон «Галхан» гэж дууе сопрано хоолойтой Дина Санданова

ирагуу гоёор, уран нугалбаритайгаар дуулажа, нэрье альга ташалгаар утгагдба.

Саашадаа Солбон Лубсанов «Мэдэбэлби» (үгэн Н.Дамдиновай), Дамдин Дашипылов «Уянгын дуун» (үгэн Д.Дамбаевай), Елена Мохосова «Уулзалаа» (үгэн Ц.-Б.Бадмаев), Бальжинима Цыбенов «Уянга» (үгэн Д.Дамбаевай) гэхэн дуунуудые уянгатаа хайханаар, ёөр ёрын магтайгаар дуулажа, сугларагшадай магтаа хайшаалдаа хүртжэн байна. Уласхоорондын конкурсуудай лауреат Ольга Жигмитова Дондог Улзытуевай үгээ дээрэ зохёогдонон «Бууралхан эжимни» гэж дууе гунигай мэдэрлэгтэйгээр, сэдхэл хүдэлгээмэ гоёор дуулалдан дaa. Унхажаар өөрөө шүхэн эзгээшгээжээ зүрхэ сэдхэлдээ дуутэй нюанси ягадаг лэ.

Он жэлнүүдэй үнгэрхэ бури Эсэгийн дайндаа туялгадаан Илалт, энээнд үрэ дунгүүд, аша туяа балартажа, маргагдажа байна гэхэд алдуу болохогуй. Ушар иммээ Дагестанай суута поэт Рассул Гамзатовай «Клятва сыновей» гэж шүлэгтэ энэ дайндаа эсээз алдаан композиторай зохёондоон дууе Бадма Гомбожапов, Солбон Лубсанов, Эдуард Жагбаев, Доржо Шагдуров гэгэлдэй нүржээ хайхалтгайгаар, омог дороунаар гүйсэдхээдэ, манай ахайнаа, эзгэнэрэй туяланан Илалтые нангинаар сахижя ябаха ёнотойбди гэхэн мэдэрэл тангариг мэтээр зэдэлбэ.

1968 ондо Агын тойрогой Согто-Хангил сомоной партиин XIX съездын нээмжкэти колхоздо ехэх хайндэр боложо, дуунай конкурс сонохсогдоо хэн. Даши Дамбаев Базар Цырендашиев хоёрой найруулан зохёондоон «Согто-Хангал» гэж дуун нэгэдэхи шанда хүртжэн юм. Россииин габьяата артистка Татьяна Шайдагбаева, Буряадай арадай артистнууд Бэлгига Ринчинова, Намхайн Мунхзул энэ дуу нэгэ амьар, уран нугалбаритайгаар хангуурдаба. Удаан Татьяна Д.Дамбаевай «Түрэл нютаг», Виктор М.Самбуевай «Захаамин», Бэлгига Д.Улзытуевай «Хабар» гэж дуунуудые сугларагшадтаа бэлэглээ.

Концертын хоёрдохи хуби поэт Владимир Петоновой «Манай Rossi» гэжэ патриотическа дуугаар нээгдэбэ. Уласхоорондын конкурсын лауреат Мэргэн Санданов республикин Гүрэнэй шангай лауреат Баяржаб Дамбиев хоёр гүйсэдхэбэ. Россииин Федерациин габьяата артистка Светлана Бунеева 80 жэлэйн ойе эдэ үдэрнүүдтэ тэмдэглэжэ байхан Буряадай арадай поэт Цырендуулма Дондогийн «Холын харгыда» гэж дууе хонгёо хайндаа дуулажа, харгашадые баясуулба. Залуу дуушан Бальжинима Цыбенов энэл поэдэй «Эхин жаргал», Эдуард Жагбаев Цыдыб Жамбаловай «Дура сэдхэлэй дуун», республикин габьяата артистка Туяна Дамдинжапова Дондог Улзытуевай «Уулзатараа баяртай», Доржо Шагдуров Мэлс Самбуевай «Санага», Намхайн Мунхзул Дондог Улзытуевай «Гуниг» гэж дуунуудые аялга хайханаар дуулсан байна.

Уласхоорондын конкурсуудай лауреадууд Мэргэн Санданов Дамдин Дашипылов хоёр Даши Дамбаевай «Түрүүшийн дуран» гэж дууе ошо дэлжээтийгээр хангуурдажа, концертын шэмглэбэ.

Бадма Гомбожапов, Намхайн Мунхзул, Баяржаб Дамбиев, Эдуард Жагбаев, Доржо Шагдуров гэгшэд композиторай «Сэлэнгэ» гэхэн гоё хайхан дууе гүйсэдхэжэ, сугларагшадай сэдхэл ханааба. Эдэл аристистнууд орд поэт Михаил Львовой «Сыны России» гэж дуугаар тус концертын түгэсчэхэн байха юм.

Концертмейстерийн дарима Линховоин, Людмила Светина, Наталья Селиванова, Елена Березовская, Саян Манжигеев гэгшэд фортельяно дээрэ наадажа, дуушадые дэмжэбэ.

Бата-Мунхэ ЖИГЖИТОВ,

журналист.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: концертын үедэ.

ТҮРЭЛ НЮТАГАЙМНАЙ ЭРЭЛХЭГ БААТАР-СЭРЭГШЭ

«Дайн» гэж энээжэн богонихон угэ соо хэдэй гомдол, гашуудал, голхорол багтана гээшбэ... Эсэг ороноо хамгаалгын Агууехэй дайн. Дүрбэн жэл соо үргэлжлэхэн дайн манай Эхэ орондо, бүхын арадуудта, нюатаг бүрийн гэр бүлэнэртэх хэдэй ехэх хохидол, үй гашуудал асараа гээшбэ.

Би мүнөө танай анхаралда нюатагайгаа эрэлхэг зоригтой сэргэшэ, дайнай ветеран тухай хөөржэээ нананаб. Бултын дурдахаа болоо хаа, хэмгүй олон юм ааб даа. Харин би мүнөө эсэгын талааа дүтүн түрэлэй хүн болох Дугарон Семён Митыпович тухай тобшоноор хөөржээ нананаб. Буряад ороноймай хубууд, басагад Эсэг ороноо хамгаалгын Агууехэй дайнай байлаануудта баатар мэргэнэрэ, эрэлхэг зоригтойгоор Москва болон Ленинградай оршондо, Курска дүхэргитэ, Сталинградын хамгаалгын шангаа тулалдаануудта эдэхитэйгээр хабаадалсан. 1418 үдэр, һүни забнархуйгээр үргэлжлэхэн шүхатаа тулалдаанай эгээл хүндэе манай сэргэшэд, туйлай ехэ нандалар хохидолые манай арад зон бэе дээрээ даажа абанаа гээшэ. Дайнай түрүүшүн үдэрнүүдтэ манай сэнхир нуурнуудтай, нэлэнхы хубшэ тайгатай Ярууна нюатагаа 2429 эрэшүүл фронтдо мордоо хэн. Тэдэнэй 1183-найн тоонто нюатагаа бусахаа зяягүй байландаа хараа. Манай бишыхан Иисэнгэ нюатагаа 195 шамбай хубууд Эсэг ороноо хамгаалхаяа мордонон юм. Тэдэнэй 108 хубууд ами нахаяа хайрлангуй, хархис фашистуудые хидаанаа байлаануудта унаан юм. Тэдэнэй гэртээ бусажа, эх эсэгээ, инаг гансаяа, үри бээз тэбэрихэ золгий байланни харамтай. Эрэлхэг зоригтой сэргэшэдэйнгээ нэрэнүүдье мрамор самбар дээрэ алтан үзүүгүүдээр һийнлэжэ мүнхэлэн хүшөө бодхоогдонхой. Эдэ баяатнууд тухай мунхэ дурасаа нюатагаймай хүн бүхэн сэдхэл зурхэндээ хэтын хэтэдэ нангинаар хадагалж байхал! Олон миллион хүэлэй шарай үдэр бури харжа ябахан, ами нахаараа, улаан шунаараа Эхэ ороноо дайсанхаа хамгаалалсаад, амиды мэндэ, зариманийн үе мүсэ дугуутай, дохолон хөхэлэн, хэдэн шархатайнууд, бэе соогоо дайнай үлэгдэл түмэрэй хэлтэрхэнүүдтэй 87 хубууднай бусаа юм. Тэдэнэй олонхинь шарханаа боложо, сагхаа урид аялаа даа.

Дугарон Семён Митыпович 1913 ондо Зазадаа түрэхэн. 1927 ондо Хорин долоон жэлэй нүргүүли дүүргэхэн. 1932 ондо Суба Түрхэлдэ эхин нүргүүлиин багшаар хүдэлжэ, ажалайнгаа намтар эхилжэн юм. 1933-1934 онудаа Новосибирск хотод Баруун Сибириин худалдаа-наймаанай техникум улаан дипломоор дүүргэхэн. Саашань энэл мэргэжэлээрээ нуралсалаа үргэлжэлүүлжэ, 1935-1937 онудаа Москвагай худалдаа намайманай кооперативын институт эрхимээр дүүргэжэ, товаровед-экономист гэхэн мэргэжэл абажа гаран байна. Тэрэнэй удаа 1937 ондо Алтайск хото ахамад товароведээр ажаллахаяа ошонон байна. Хуулиин наха гүйсэжэ, сэргэй албанда татагдажа, Зүүн Сибирь элгээгдэхэн байгаа. Эсэг ороноо хамгаалгын Агууехэй дайнай эхилжэдэ, дайшалхы замаа Баруун фронтдо үргэлжэлүүлжэн, сапёрнуудай отделениин командир ябахан юм. Ленинэй нээмжкэти 72-дохи Гвардейскэ ябаган сэргэй дивизидэ баатарлигаар тулалдаан түүхэй юм. Фронтдо ябахадаа, фотокорреспондентээр томилогдонон, бүхын дайнда хараахаа үзэхэнэе фотоаппарат дээрээ дайнай эхинчээ илалтаа хүрээр буулгажа, һонирхолтой альбомууд болгонон байдаг. Түүхээ фото-зурагуудын мүнөөшье болотор хадагалагдажа, манай музей соо байдаг. Мун аймагийнгаа Самиловай нээмжкэти музейдэ өөрьнгөө түрэл дивизи тухай альбом хэжэ бэлэглэхэн юм. Энэ суута 72-дохи ябаган сэргэй дивизи Сталинградаа Берлин хүрээр дайшалхы замаа баатарлигаар дабажа гараад, «Улаан тутга дивизи», «Богдан Хмельницкий орденто дивизи» гэхэн үндэр нэрэ зэрэгнүүдтэ, шагналнуудта хүртэхэн юм. Семён Митыпович Агууехэй Илалтаяа аяар холын Берлиндэ угтанан, суута Бранденбургскаа үүднэй дэргэдэ табан сэргэшэд фото-зурагаа буулгуулсан, тэрэ зурагын нюатагай нүргүүлиин ханадаа нангинаар хадагалганд үлгээтий байдаг. Илалтын үдэрэе угтананыгдаа удаа нюатагаа бусажа, а

СТС

05.55, 07.00, 09.20, 11.05, 12.05, 13.05, 17.05, 18.50, 20.05, 21.55, 23.45, 00.05, 00.50, 01.30, 01.50 МЕТЕОМИКС НА СТС-БАЙКАЛ (0+)
06.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
07.00 М/С «ВЕЛИКИЙ ЧЕЛОВЕК-ПАУК»
07.30 М/С «КЛУБ ВИНКС - ШКОЛА ВОЛШЕБНИЦ»
08.00, 13.00 «ЖИВОТНЫЙ СМЕХ» (0+)
09.00, 13.30, 20.55, 00.00 «МЕСТНОЕ ВРЕМЯ НА СТС-БАЙКАЛ» (0+)
09.30, 21.00 Т/С «ДНЕВНИК ДОКТОРА ЗАЙЦЕВОЙ»
10.30, 20.00 Т/С «ВОРОНИНЫ»
11.00, 18.00, 00.30 Т/С «ДАЕШЬ, МОЛОДЕЖЬ!»
12.00 «КВН НА «БИС» (16+)
14.00 X/F «ПОСЛЕДНИЙ ОТПУСК»

HTB

16.00 «ГАЛИЛЕО» (0+)
17.00, 19.00 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ. СУПЕР НЕВЕСТИ»
22.00 X/F «АФЕРИСТИ. ДИК И ДЖЕЙН РАЗВЛЕКАЮТСЯ»
01.00 Х/Ф «ПЯТНАДЦАТИЛЕТНИЙ КАПИТАН»
02.40 Т/С «ВСЁ ТИП-ТОП, ИЛИ ЖИЗНЬ НА БОРТУ»
04.00 ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ

11.55 «ДО СУДА» (16+)
13.00 «СУД ПРИСЯЖНЫХ» (16+)
14.25 «СУД ПРИСЯЖНЫХ. ОКОНЧАТЕЛЬНЫЙ ВЕРДИКТ» (16+)
15.35 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» (16+)
17.25 «ПРОКУРОРСКАЯ ПРОВЕРКА» (16+)
18.40 «ГОВОРИМ И ПОКАЗЫВАЕМ С ЛЕОНИДОМ ЗАКОШАНСКИМ (16+)
20.30 Т/С «ПИТЕЙНЫЙ»
22.25 Т/С «ДИКИЙ-3»
00.20 «СЕГОДНЯ, ИТОГИ»
00.40 X/F «ТАНЕЦ ЖИВОТА»
02.30 «ДАЧНЫЙ ОТВЕТ» (0+)
03.30 Т/С «ЧАС ВОЛКОВА» (16+)
04.30 ФУТБОЛ. ЛИГА ЧЕМПИОНОВ УЕФА. «СЕЛТИК» (ШОТЛАНДИЯ) - «СПАРТАК» (РОССИЯ). ПРЯМАЯ ТРАНСЛЯЦИЯ

Четверг, 6

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00 НОВОСТИ
10.05, 05.15 «КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА»
10.35, 14.50 «ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ»
10.45 «ЖИТЬ ЗДОРОВО!» (12+)
11.55 «МОДНЫЙ ПРИГОВОР»
13.10 «ВРЕМЯ ОБЕДАТЬ!»
13.55 «ДЕШЕВО И СЕРДITO» С ДАРЬЕЙ ДОНЦОВОЙ
15.00 «ДРУГИЕ НОВОСТИ»
15.25 Д/С «ПОНЯТЬ, ПРОСТИТЬ»
16.15 Т/С «БОЙНАЯ СИЛА»
18.00 Т/С «НЕРАВНЫЙ БРАК»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ С СУБТИТРАМИ
19.50 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!» (16+)
20.50 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ» (16+)
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «СИНДРОМ ДРАКОНА»
00.45 «ВЕЧЕРНИЙ УРГАНТ» (16+)
01.20 «НОЧНЫЕ НОВОСТИ»
01.40 Т/С «ГРИММ»
02.30 X/F «СУБМАРИНА»
04.25 Т/С «СВЯЗЬ»

«РОССИЯ 1»

06.00 «УТРО РОССИИ»
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
10.00 «1000 МЕЛОЧЕЙ»
10.45 «О САМОМ ГЛАВНОМ»
11.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ» (12+)
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
12.30, 15.30, 18.30, 20.40 «ВЕСТИ-БУРЯТИЯ»
12.50 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
13.50 «ДЕЛО Х. СЛЕДСТВИЕ ПРОДОЛЖАЕТСЯ» (12+)
14.50, 17.45 ВЕСТИ, ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.50 Т/С «ЕОРОСИНЯ. ТАЁЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
16.45 Т/С «КРОВИНУШКА»
18.50 Т/С «КРУЖЕВА»
21.30 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»
21.40 «ПРЯМОЙ ЭФИР» (12+)
22.30 Т/С «ПО ГОРЯЧИМ СЛЕДАМ»
00.25 «ПОЕДИНОК». ПРОГРАММА ВЛАДИМИРА СОЛОВЬЕВА (12+)
02.00 ВЕСТИ +

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЬЮС»
11.00 «НАБЛЮДАТЕЛЬ»

Пятница, 7

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00 НОВОСТИ
10.05 «КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА»
10.35, 14.50 «ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ»
10.45 «ЖИТЬ ЗДОРОВО!» (12+)
11.55 «МОДНЫЙ ПРИГОВОР»
13.10 «ДЕШЕВО И СЕРДITO» С ДАРЬЕЙ ДОНЦОВОЙ
15.00 «ДРУГИЕ НОВОСТИ»
15.25 Д/С «ПОНЯТЬ, ПРОСТИТЬ»
16.15 Т/С «БОЙНАЯ СИЛА»
18.00 «ЖДИ МЕНЯ»
19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ С СУБТИТРАМИ
19.50 «ПОЛЕ ЧУДЕС»
20.50, 22.30 «ГОЛОС» (12+)
22.00 «ВРЕМЯ»
00.10 «ВЕЧЕРНИЙ УРГАНТ» (16+)
01.00 Т/С «ПОСЛЕ ШКОЛЫ»
02.05 X/F «ПРОШЛОЙ НОЧЬЮ В НЬЮ-ЙОРКЕ»
03.45 X/F «ЭКСПРЕСС ФОН РАЙНА»
06.00 Т/С «СВЯЗЬ»

«РОССИЯ 1»

06.00 «УТРО РОССИИ»
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.35 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
09.55 «МУСУЛЬМАНЕ»
10.05 «ТОЛИ»
10.25 «САГАЙ СУУРЯН»
10.45 «О САМОМ ГЛАВНОМ»
11.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ» (12+)
12.00, 15.00, 18.00 ВЕСТИ
12.30, 15.30, 18.30, 20.45 «ВЕСТИ-БУРЯТИЯ»
12.50 Д/Ф «МАРИНА ГОЛУБ. НЕ ПРИВЫКАЙ К ДОЖДЮ...»
13.45 Т/С «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ»
14.50, 17.45 ВЕСТИ, ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.50 Т/С «ЕОРОСИНЯ. ТАЁЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
16.45 Т/С «КРОВИНУШКА»
18.50 Т/С «КРУЖЕВА»
21.00 «РАЗГОВОР С ДМИТРИЕМ МЕДВЕДЕВЫМ»
22.00 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!»

№ 47 (810)

№ 47 (810)

№ 47 (810)

ТВ-программа

5 КАНАЛ

07.00, 11.00, 13.00, 16.30, 19.30, 23.00 «СЕЙЧАС»
07.10, 06.10 Д/С «ПЛАНЕТЫ»
08.00 «УТРО НА 5» (6+)
10.45, 16.00, 19.00 «МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ»
11.30, 12.25, 13.30, 14.00, 15.00 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
17.00, 18.00 «ОТКРЫТАЯ СТUDИЯ»
20.00, 21.30 Т/С «ДЕТЕКТИВЫ»
21.30, 00.10 X/F «БЕЗОТЦОВЩИНА»
02.00 X/F «ГОРЯЧИЙ СНЕГ»
03.50 X/F «МЫ СМЕРТИ СМОТРЕЛИ В ЛИЦО»
05.00 Д/Ф «ГЛАДИATORS. ЖЕСТОКАЯ ПРАВДА»
05.50 Д/С «ОРУЖИЕ ВТОРОЙ МИРОВОЙ»

ТИВИКОМ

16.00 «ГАЛИЛЕО» (0+)
17.00, 19.00 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ. СУПЕРНЕВЕСТИ»
22.00 X/F «ЭТО ВСЁ ОНА»
01.00 X/F «ЛЪЕВЫЙ ПАРЕНЬ»
02.50 Т/С «ВСЁ ТИП-ТОП, ИЛИ ЖИЗНЬ НА БОРТУ»
TEХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ

HTB

06.55 «HTB УТРОМ»
09.35 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
10.30, 16.30, 19.30 «ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 «СЕГОДНЯ»
11.20 «МЕДИЦИНСКИЕ ТАЙНЫ» (16+)
11.55 «ДО СУДА» (16+)
13.00 «СУД ПРИСЯЖНЫХ» (16+)
14.25 ОКОНЧАТЕЛЬНЫЙ ВЕРДИКТ» (16+)
15.35 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» (16+)
17.25 «ПРОКУРОРСКАЯ ПРОВЕРКА» (16+)
18.40 «ГОВОРИМ И ПОКАЗЫВАЕМ С ЛЕОНИДОМ ЗАКОШАНСКИМ (16+)
20.30 Т/С «ПИТЕЙНЫЙ»
22.35 Т/С «ДИКИЙ-3»
00.25 «СЕГОДНЯ, ИТОГИ»
00.45 X/F «Я ТЕБЯ ОБОЖАЮ»
02.35 X/F «БЕГИ БЕЗ ОГЛЯДКИ»
03.00 ЛИГА ЧЕМПИОНОВ УЕФА. ОБСПАСАТЕЛИ (16+)
04.25 «ДИКИЙ МИР» (0+)
05.25 Т/С «ЧАС ВОЛКОВА» (16+)

СТС

05.55, 07.00, 09.20, 11.05, 12.05, 13.05, 17.05, 18.50, 20.05, 21.55, 23.45, 00.05, 00.50, 01.30, 01.50 МЕТЕОМИКС НА СТС-БАЙКАЛ (0+)
06.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
07.00 М/С «ВЕЛИКИЙ ЧЕЛОВЕК-ПАУК»
07.30 М/С «КЛУБ ВИНКС - ШКОЛА ВОЛШЕБНИЦ»
08.00, 13.00, 14.00 «ЖИВОТНЫЙ СМЕХ» (0+)
09.00, 13.30, 14.00, 15.00 «МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ»
10.45, 16.00, 19.00 «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
11.30, 12.25, 13.30, 14.00, 15.00 Т/С «БЕЗОПАСНОСТИ»
17.00, 18.00 «ОТКРЫТАЯ СТUDИЯ»
20.00, 21.30 Т/С «ДЕТЕКТИВЫ»
21.30, 00.10 X/F «ЖЕСТОКИЙ РОМАНС»
02.00 X/F «БЕЗОТЦОВЩИНА»
02.50 X/F «ПАНИ МАРИЯ»
04.25 Д/Ф «РАМЗЕС III - ЛЕГЕНДЫ И РЕАЛЬНОСТЬ»

5 КАНАЛ

07.00, 11.00, 13.00, 16.30, 19.30, 23.00 «СЕЙЧАС»
06.15 Д/С «ПЛАНЕТЫ»
08.00 «УТРО НА 5» (6+)
10.45, 16.00, 19.00 «МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ»
11.30, 12.25, 13.30, 14.00, 15.00 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
17.00, 18.00 «ОТКРЫТАЯ СТUDИЯ»
20.00, 21.30 Т/С «ДЕТЕКТИВЫ»
21.30, 00.10 X/F «ЖЕСТОКИЙ РОМАНС»
02.00 X/F «БЕЗОТЦОВЩИНА»
02.50 X/F «ПАНИ МАРИЯ»
04.25 Д/Ф «РАМЗЕС III - ЛЕГЕНДЫ И РЕАЛЬНОСТЬ»

КУЛЬТУРА

22.10 «ЮРМАЛА-2012». ФЕСТИВАЛЬ ЮМОРИСТИЧЕСКИХ ПРОГРАММ. ФИНАЛ (12+)

00.05 X/F «ЗОЛОТЫЕ НЕБЕСА»

02.05 X/F «СТАЯ»

11.20 «ДОБРОЕ УТРО»
11.40, 16.40, 20.30, 00.40 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
12.45 X/F «2 БУЛЬДЫ 2»
13.25 Д/Ф «ЖИЗНЬ ПОПЕРЕК СТРОК. АННА БОВШЕК»
14.05 «ДОКУМЕНТАЛЬНАЯ КАМЕРА»
14.05 «ГЕНЕСИИ И ЗЛОДЕИ»
14.30 Д/С «МИР ПОСЛЕ СТОУНХЕНДЖА»
14.40 «АСАДЕМИЯ»
14.40 «ЛЮЧНОЕ ВРЕМЯ».
14.40 НИКОЛАЙ КОЛЯДА
14.50 СПЕКТАКЛЬ «БЕЛАЯ ОВЦА»
14.50 Д/Ф «БИТВА ЗА ГИТАРУ. АЛЕКСАНДР ИВАНОВ-КРАМСКОЙ»
14.50 «ЦАРСКАЯ ЛОЖА»
14.50 Д/Ф «ЧЕНЬНЕ. СОКОРОВИЩНИЦА КОРОЛЕЙ»
14.50 «СМЕХОНОСТАЛЬГИЯ»
21.15 03.05 «ИСКАТЕЛИ»
22.00 X/F «МАРШ ДЛЯ ИМПЕРАТОРА»
22.00 «ЛИНИЯ ЖИЗНИ»
01.00 X/F «ПОЛЛОК»
01.00 Ф. ШОПЕН. МАЗУРКА

ТНТ

07.00, 08.30, 23.00, 00.30 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС» (16+). ПОГОДА
07.30 УТРЕННЕЕ ШОУ «ТЭЦ-3»
09.00 «НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ»
10.00 Т/С «ГУМАНОИДЫ В КОРОЛЕВЕ»
10.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ДЖИММИ НЕЙРОНА» (12+)
10.00 «ВЕСЕЛЬЕ МЕЛОДИИ» (12+)
10.00 М/С «ЖИЗНЬ И ПРИКЛЮЧЕНИЯ РОБОТА-ПОДРОСТКА» (12+)
10.00 Т/С «ПИНГВИНЫ ИЗ МАДАГАСКАРА»
11.15 «ЖЕНСКАЯ ЛИГА»
11.40 X/F «ДОБРО ПОЖАЛОВАТЬ, ИЛИ СОСЕДЯМ ВХОД ВОСПРЕЩЕН»
13.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ»
13.30 «НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ»
13.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ»
13.30 «НОВОСТИ ШОПИНГА И РАЗВЛЕЧЕНИЙ» (16+). ПОГОДА
13.30 «АСАДЕМИЯ»
13.30 «ЛЮЧНОЕ ВРЕМЯ».
13.30 НИКОЛАЙ КОЛЯДА
13.30 «БЕЛАЯ ОВЦА»
13.30 Д/Ф «БИТВА ЗА ГИТАРУ. АЛЕКСАНДР ИВАНОВ-КРАМСКОЙ»
13.30 «ЦАРСКАЯ ЛОЖА»
13.30 Д/Ф «ЧЕНЬНЕ. СОКОРОВИЩНИЦА КОРОЛЕЙ»
13.30 «СМЕХОНОСТАЛЬГИЯ»
13.30 03.05 «ИСКАТЕЛИ»
13.30 X/F «МАРШ ДЛЯ ИМПЕРАТОРА»
13.30 «ЛИНИЯ ЖИЗНИ»
13.30 X/F «ПОЛЛОК»
13.30 Ф. ШОПЕН. МАЗУРКА

ТИВИКОМ

5 КАНАЛ

ТВ-программа

07.00, 11.00, 13.00, 16.30, 19.30 «СЕЙЧАС»
 07.10 «МОМЕНТ ИСТИНЫ» (16+)
 08.00 «УТРО НА 5» (6+)
 10.45, 19.00 «МЕСТО ПРОИСШЕСТВИЯ»

11.30, 14.10, 05.20 20.00, 13.30 Х/Ф «ГОРЯЧИЙ СНЕГ»
 15.35, 17.00, 17.35, 03.10, 04.15, X/Ф «ОБРАТНОЙ ДОРОГИ НЕТ»
 20.30 Т/С «ДЕТЕКТИВЫ»

Буряад үнэн 29.11.2012 № 47 (21895)

№ 47 (810)

Суббота, 8

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00, 11.00, 13.00, 16.00 НОВОСТИ
 07.10 X/Ф «ТЕГЕРАН-43»
 08.35 «ИГРАЙ, ГАРМОНЬ ЛЮБИМАЯ!»
 09.20 М/Ф «ЖИЕЙКИ И ПИРАТЫ НЕТЛАНДИИ»
 09.45 М/С «СМЕШАРИКИ. НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ»
 10.00 «УМИЦЫ И УМИНИКИ» (12+)
 10.45 «СЛОВО ПАСТЬЯРЯ»
 11.15 «СМАК» (12+)
 11.55 Д/Ф «ЖИЗНЬ ПОД КАБЛУКОМ»
 13.15 «АБРАКАДАБРА» (16+)
 16.10 Т/С «ФАРФОРОВАЯ СВАДЬБА»
 19.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ С СУБТИРАМИ
 19.10 «ЧЕЛОВЕК И ЗАКОН»
 20.15 «МИНУТА СЛАВЫ»
 ШАГАЕТ ПО СТРАНЕ» (12+)
 «ВРЕМЯ»
 22.20 «СЕГОДНЯ ВЕЧЕРОМ» (16+)
 23.50 ЧТО? ГДЕ? КОГДА?
 01.00 Т/С «ЭЛЕМЕНТАРНО»
 02.00 X/Ф «ДРАКУЛА БРЭМА СТОКЕРА»
 04.25 X/Ф «КРАСНЫЙ ПОЯС»
 06.15 «КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА»

«РОССИЯ 1»

05.50 X/Ф «ВЫСТРЕЛ В ТУМАНЕ»
 07.35 «СЕЛЬСКОЕ УТРО»
 08.05 «ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ»
 09.00 12.00, 15.00 ВЕСТИ
 09.10, 12.10, 15.20 «ВЕСТИ-БУРЯТИЯ»
 09.20 «ВОЕННАЯ ПРОГРАММА»
 09.50 «ПЛАНЕТА СОБАК»
 10.25 «СУББОТНИК»
 11.05 «СЕМЬЯ И ДЕТИ БУРЯТИИ»
 11.25 ФИЛЬМ, ПОСВЯЩЕННЫЙ 5-ЛЕТИЮ ГОСУДАРСТВЕННОМУ СОВЕТУ ДЕПУТАТОВ
 11.45 «РАНЕН»
 12.20 «ГОРОДОК»
 12.55 МИНУТНОЕ ДЕЛО
 13.55 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ «ЧЕСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ» (16+)
 14.25 «ПОГОНЯ»
 15.30 «НОВАЯ ВОЛНА-2012». ЛУЧШЕЕ
 18.50 «ТАНЦЫ СО ЗВЕЗДАМИ». СЕЗОН-2012

21.00 ВЕСТИ В СУББОТУ
 21.45 X/Ф «НЕ УХОДИ»
 01.30 X/Ф «СВАДЬБА»

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЮС»
 11.00 «БИБЛЕЙСКИЙ СЮЖЕТ»
 11.35 X/Ф «КОГДА ДЕРЕВЬЯ БЫЛИ БОЛЬШИМИ»
 13.05 «БОЛЬШАЯ СЕМЬЯ»
 14.00 Д/С ПРЯНИЧНЫЙ ДОМИК. ДЕТСКИЙ СЕАНС
 14.30 М/Ф «УРОКИ РИСОВАНИЯ С СЕРГЕЕМ АНДРИЯКОЙ»
 16.25 «ВОКЗАЛ МЕЧТЫ»
 16.55 «ЧЕЛОВЕК ПЕРЕД БОГОМ»
 17.35 «ВСЛУХ». ПОЭЗИЯ СЕГОДНЯ
 19.15 «БОЛЬШЕ, ЧЕМ ЛЮБОВЬ»
 20.00 Д/Ф «МАРВЕНКОЛ»
 22.10 «РОМАНТИКА РОМАНСА»
 23.00 «БЕЛАЯ СТУДИЯ»
 23.40 ОПЕРА «ЛА СКАЛА». «ЛОЭНГРИН»

ТНТ

07.30 X/Ф «ЧИНГАЧГУК БОЛЬШОЙ ЗМЕЙ»
 08.55, 09.45 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС» (16+). ПОГОДА
 09.30 «АФИША» (6+)
 10.35 «МУНГЭН СЭРГЭ»
 11.00 УТРЕННЕЕ ШОУ «ТЭЦ-3». ЛУЧШЕЕ КУБОК РОССИИ ПО ВОЛЕЙБОЛУ. ПОЛУФИНАЛ - ХАРА МОРИН (УЛАН-УДЭ) - ДИНАМО (КАЗАНЬ) (6+)
 13.30, 18.30 СОМЕДИ WOMAN (16+)
 14.30 «КОМЕДИ КЛАБ» (16+)
 15.30 «БИТВА ЭКСТРАСЕНСОВ» (16+)
 16.30 «СУПЕРИНДИЦИЯ» (16+)
 17.30 Т/С «ИНТЕРНЫ» (16+)
 19.30 «МОИ ЧИГИ»
 19.40 М/Ф «КАПРИЗКА»
 20.00 «НА НОЧЬ ГЛЯДЯ» С А. ЛЕВАНТУЕВЫМ
 21.00 X/Ф «ВЛАСТЕЛИН КОЛЕЦ»:
 «БРАТСТВО КОЛЬЦА»
 00.20 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ» (16+)
 01.20 «ДОМ-2. ПОСЛЕ ЗАКАТА» (16+)
 01.50 X/Ф «ДОКТОР ОСТРОВА МОРО»

ТИВИКОМ

12.00 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ» (12+). ЗУРХАЙ
 06.00 09.30, 11.00 НОВОСТИ ДНЯ

11.35 X/Ф «ДРАГОЦЕННЫЙ ПОДАРОК»
 12.50 «ЛЕНГЕНДЫ МИРОВОГО КИНО»
 13.20 М/Ф «ВОСТОЧНАЯ СИБИРЬ» (6+)
 14.50, 15.40 ЧТО ДЕЛАТЬ?
 16.30 Д/Ф «СВИДЕТЕЛЬСТВО КРАСОТОЙ» VII МУЗЫКАЛЬНЫЙ ФЕСТИВАЛЬ «CRESCENDO». ГАЛА-КОНЦЕРТ
 18.30 «КТО ТАМ...»
 19.00 «КОНТЕКСТ»
 19.40, 02.55 «ИСКАТЕЛИ»
 20.30 Д/Ф БОЛЬШОЙ БАЛЕТ. ПОСЛЕСЛОВИЕ 21.35 ХРУСТАЛЬНЫЙ БАЛ «ХРУСТАЛЬНОЙ ТУРАНДОТ». БЕНЕФИС АЛЕКСАНДРА ШИРВИНДА
 22.55 Д/С «ВЫДАЮЩИЕСЯ ЖЕНЩИНЫ XX СТОЛЕТИЯ. ОДРИ ХЕПБУРН»
 23.50 X/Ф «БАГРОВЫЙ ЦВЕТ СНЕГОПАДА»
 02.45 М/Ф «ПИПЛЮЛЯ»
 03.40 Д/Ф «СОЛЯНЫЕ КОПИ ВЕЛИЧКИ»

ТНТ

07.30 X/Ф «ВОЕННО-ПОЛЕВОЙ РОМАН»
 09.00 «СТО ВОПРОСОВ К ВЗРОСЛОМУ». «ПАВЕЛ ВОЛЯ» (12+)
 09.40 «МУНГЭН СЭРГЭ» (6+)
 10.00 «НА НОЧЬ ГЛЯДЯ» С А. ЛЕВАНТУЕВЫМ (ПОВТОР ОТ 08.12)
 11.00 «ТОЧКА ЗРЕНИЯ» (16+)
 11.30 «БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ!» (12+)
 11.50 «МУЗЕЙНЫЕ ТАЙНЫ» (12+). ПОГОДА
 12.00 «ПРО ДЕКОР» (12+)
 12.30 КУБОК РОССИИ ПО ВОЛЕЙБОЛУ. ПОЛУФИНАЛ - ХАРА МОРИН (УЛАН-УДЭ) - ТЮМЕНЬ (ЮМЕНЬ) (6+)
 14.00 «ПЕРЕЗАГРУЗКА» (16+)
 15.00 «КОМЕДИ БАТЛ. НОВЫЙ СЕЗОН» (16+)
 16.00 X/Ф «ВЛАСТЕЛИН КОЛЕЦ»:
 «БРАТСТВО КОЛЬЦА»
 19.30 «ВСЯ БУРЯТИЯ» (16+). ПОГОДА
 20.00 X/Ф «ВЛАСТЕЛИН КОЛЕЦ»: «ДВЕ КРЕПОСТИ»
 23.20 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ» (16+)
 00.20 «ДОМ-2. ПОСЛЕ ЗАКАТА» (16+)
 00.55 X/Ф «ЖЕНА ПУТЕШЕСТВЕННИКА ВО ВРЕМЕНИ»

ТИВИКОМ

06.00 «КУМИРЫ: БОЛЬ, О КОТОРОЙ МЫ НЕ ЗНАЕМ» (12+). ЗУРХАЙ
 06.30 «РАДАР-СПОРТ» (6+)
 07.00, 07.35 «ДОМАШНИЙ ЗООПАРК» (6+)
 08.00, 15.50, 22.10 «ГОРОДСКИЕ ИСТОРИИ» (6+)
 08.15 М/Ф

ВОЗРАСТНЫЕ ОГРАНИЧЕНИЯ В ТЕЛЕПРОГРАММЕ

В телепрограмме с 27 августа, согласно ФЗ от 29.12.2010 «О защите детей от информации, причиняющей вред их здоровью и развитию», вступающему в силу с 1 сентября 2012 года, будут присутствовать знаки о возрастных ограничениях:

0+ - от 0 до 6 лет
 6+ - от 6 до 12 лет
 12+ - от 12 до 16 лет

16+ - от 16 до 18 лет
 18+ - старше 18 лет

Буряад үнэн

29.11.2012

№ 47 (21895)

Габьяата жолошод
 Гунга Надмитович
 Чирипов, Дамба
 Ринчинович Турлаков
 ба таряан ажалтай
 бүгэдэ нүхэдни –
 таанадтаяа зориулнаа

Хэннээшье сагаан
 сэдхэлтэй,

Хэзээдэшье сэсэн ухаатай,
 Хэлэн дээрээ зугаатай

Хүнтэйн хара хубүүд.

Хабарай жэгтэй нахинаар

Хара шоройгоор мушхалдан,

Хаяна ороохо ургахын

Хүнтэйн хара хубүүд.

Халуун нажарай уедэ

Хүхэ түмэр хүлэгээрээ

Хахална газараа, бэлдэнэ

Хүнтэйн хара хубүүд.

Хүйтэн намарай сагта

Хүрээ даарагаяа мэдэнгүй,

Хүряана ургулан талхаяа

Хүнтэйн хара хубүүд.

Ходол жабартай ублдөө

Хүхэ түмэрээ мушханаа,

Хүряян таряагаа аршана

Хүнтэйн хара хубүүд.

Хилээмэ баряад нуухадаа,

Хүнтэйн хубүүдыее нанагты,

Хэдэйдээ амарнаб –

оилгогты!

Хүнтэйн сэбэрхэн хубүүд.

АРГАДА

НЮТАГААРХИДТАА

Амар сайн, Аргада
 нютагаархид,
 Айлшалан ерээб – тандаа
 зориулжаа,
 Аажам талаар алхалаад
 ошохоёо,
 Айлай хүндын - аарса
 амталхаяа.
 Буусынгаа модондо сэргэм
 үргөөд,
 Булта налаадань сэмэлгэ
 улгэхб.

Барандань нютагайнхидтаа,

гэр булэдэнь

Баян байдал – юрөөл

хүргэхб.

Аргада мүрээ дабажа гараад,

Аюша абгатандаа амархаяа

ошохоб.

Абга – бэргинээ уулзажа

баярлаад,

Аша зээнүүдьеен тэбэрин

таалахаб.

Баян-Толгойдоо ошожо

мургөөд,

Бурхандаа шүтэж буюн

хураад,

Бусахаб гэртээ, абанан

нухэртөө.

Баяртай!

Жаргалтай нуугты,

нютагаархидни!

Ц-Д. ЦЫБИКОВ.

НТВ

(16+) 09.00 «В ТЕМЕ» (16+)
 10.35 «СЕРЕДИНА ЗЕМЛИ» (12+)
 НОВОСТИ ДНЯ (16+). ЗУРХАЙ
 15.20, 22.00 «ГОРОДСКИЕ ИСТОРИИ» (6+)
 14.55, 17.25 «ДЕТСКАЯ ПЛОЩАДКА» (0+)
 КИНОХРОНИКА «ВОСТОЧНАЯ СИБИРЬ» (6+)
 «ДОМАШНИЙ ЗООПАРК» (0+). ЗУРХАЙ
 10.25 «ДЕТСКАЯ ПЛОЩАДКА» (0+). ЗУРХАЙ
 17.30 Т/С «СЕСТРЫ КОРОЛЕВЫ» КИНОХРОНИКА «ВОСТОЧНАЯ СИБИРЬ» (6+)
 19.20 «ВКУСНО» (12+)
 Х/Ф «ШЕРЛОК ХОЛМС: СОБАКА БАСКЕРВИЛЕЙ»
 20.00 Х/Ф «РЕБЕККА» 1 С.
 Д/Ф «ЛУНА»
 «НОЧНОЙ КАНАЛ НА ТИВИКОМЕ» (16+)

22.50 ШОУ «УРАЛЬСКИХ ПЕЛЬМЕНЕЙ». «ШАГОМ ФАРШ!» (16+)

00.20 Т/С «ДАЕШЬ, М

ҮНГЭРХЭН ЗҮҮН ЖЭЛЭЙ АГШАН ЗҮҮР

2012 он – Россииин түүхын жэл

Аркадий БАТОМУНКУЕВАЙ проект

Оа. Байкал.—Le lac Baïkal.
Бурят.—Les Bouriates.

Байгал далай. Буряад гэр бүлэ архи нэрэжэ байна.

«**И**ндийская гробница» гэхэн бухы дэлхэйдэ суутай кинофильмийэх хэхэгтэ Ямын гол рольдо Валерий Инкижинов наадана.

«**Ш**анхайская драма» гэхэн уран найханай фильмийэх хэхэгтэ баан Валерий Инкижинов хбаадана

Сорхүүгэй губернидэ багшын гэр бүлэдэ Валерий Инкижинов түрээн юм. 1915 ондо гимнази дүүргээд, Петроградай политехническэ институтда нурагаха орохон байна. Мейерхольдын студида ябадаг байгаа. «Инкижинов бидэниие, илангаяа Мейерхольдье гайхулдаг ён, тэрэх эх нугархай акробадай бээтэй байгаа. Эрээн гүрөөхэ, мийсгэйе наануултан, нугархай хүдээсээтэй ён», - гэжэ актриса А.Смирнова-Искандер дурсаа ён.

1920 ондо Инкижинов Москва зөвжээ, Лев Кулешовой мастерской нурагад, Мейерхольдын театра худэлдэг, «Смерть Тарелкина» гэхэн зүжэгий найруулгада ассистентниинь байгаа. «Хүйтэншэг, томо таналга соо билд Кулешовойдо суглардаг, тиин бухы юумэндэ, кинодо, физкультурада, эпидэхилүүдэ, эдээх хоол шаналгода хабаададаг ёмдий, - гэжэ Инкижинов дурсана. - Нэгэ углуудань Пудовкин пантомима харуулдаг байгаа. Нуүгээ тээнь Эйзенштейн монтажна туршалга хэдэг ён. Кулешов ерэжэ, ошожо байха үедөө эндэнь зүвшэл заабари үгэдэг, нүгээ тээнь алдуунуудынен занадаг байгаа...»

1925 ондо Кулешовой «Веселая канарейка» гэхэн фильмдэ нэгэ багахан роль гүйсэдхөөд, Тарас Немчиновэй (тэдэнь хэд бэ гэхэдэ, Григорий Александров, Сергей Эйзенштейн), «Базар похоти» гэхэн фильмдэ буулгахаа бэлдэжэх байхадань, олон шалтагаанаар энэ фильм бүтээгүй бэлэй. Өөрөө режиссер боложо, «Расплата» (1926 он), «Вор» (1927 он), «Комета» (1929) гэхэн фильмүүдые буулгахан юм, тэдэнь хадаглагдангүй, үгы болошонониинь харамтай.

Хүндэтэ уншагшад, хэрбээ хоморой фото-зурагуудтай haas, тэдэнээ редакцидамнай эльгээжэ, бүгэдэй нонорто дурадхыт гэжэ таанадтаа ханданабди. Айл бүхэнэй хадагалаанда иимэ баялиг олдохол байха. Тэдэнээ ерээдүйнгөө үеынхидтэ дамжуулаял.

Манай хаяг: 670000, Улаан-Үдэ хото, Каландаришивили, 23, каб.26; электрон хаяг: unen@mail.ru Тел.: 21-64-36.

Семья бурятъ Верхоленского уезда
Une famille de bouriates du district Verkholensk

Верхоленскиин буряадуудай бүридэлдэ бага угууд, онсолбол, шоно, абзай, олzon, баяндай, худаг сагаан, хадалай, буура, хамнигад, бахай, хөбөө, нэхэлэй, содо, хэрмэ, булуй, балтагай, басай, харяатай, хуурай, эмхэнүүд, алагүй, хухурдай, миндалхай, хүрхүүд, харанууд, сагаан, хоридой, нагатай, галзууд, нохой ураг, хуасай, шарайд, сэгэнүүд, тугууд, хайтал, торгод, боронууд, зунги, булга ураг, булгадай, минган, алаг, богол, нетун, согол, оторши, эреэн, дэглэй, лавхай, сазагай, дарбай ордог байгаа.

Верхоленскиин буряадуудай олонхинь эхирэдүүдтэй холбоотой юм. Эндэ мун лэ булгад угууд оролсодог. Хори угайхид баанал оролсодог, юуб гэхэдэ, тэдэнэрэй зариманийн Джунгариаа анхан гарахан гэжэ урданай домогууд хөөрэнэ. Ойрад болон монгол угуудта хабаатай хүнүүд баан бии.

«**Б**едствие фризов» немец фильмдэ совет комиссарий рольдо наадана.

1928 ондо Всеволод Пудовкиной «Потомок Чингисхана» гэхэн фильмдэ гол роль гүйсэдхэжэ, бухы дэлхэйдэ мэдээжэ болохон байна.

1930 ондо Парижхаа СССР бусахаа арсаа ён. «Битва» гэхэн Виктор Туржанскиин франко-английска фильмдэ (1933 он) роль гүйсэдхэхэниинь Францида түрүүшүн худэлмэри болохон юм. Ехэх акценттэйгээр ордоор дуугардаг, мүн Зүүн зүгэй тодо образ харуулдаг байханиинь зохёхы ажалдань гол нуури эзэлээ бэлэй: Францида, Великобритания, Германида, Италида Зүүн зүгэй таабарита газарай индуусудые, хитадые, солонгос, япон

зониине наадаа. «Полицейское дело 909» (1933), «Шанхайская драма» (1938), мүн «Бедствие фризов» (1935) гэхэн немец фильмдэ рольнуудые гүйсэдхэбэ.

Ордтэмээр табигдаан фильмүүдтэ, нэрлэбэл, «Волга в огне», «Михаил Строгов», «Триумф Михаила Строгова», «Врач из Сталинграда» фильмүүдтэ бэрхээр наадаан байна.

Харин оронуудта 44 фильмдэ рольнуудые бэрхээр наадаа. 1973 оной сентябрин 26-да Парижай дэргэдэхи хотодо наха баарахан байна.

Бэлигма ОРБОДОЕВА оршуулба.

XVII ЖАРАНАЙ ХАРА УНАН ЛУУ ЖЭЛ

ҮБЭЛЭЙ ЭХИН САГААГШАН ГАХАЙ ҺАРА

Буряад лите	20	21	22	23	24 д	25 т	26
Европын лите	3	4	5	6	7	8	9
Гараг Нэрэ Үдэр	Дабаа Нара понед.	Мягмар Марс вторник	Нагба Меркури среда	Пурбэ Юпитер четверг	Бассан Солбон пятница	Бимба Сатурн суббото	Нима Наран воскр.
Үнгэ Үдэр	шара Нохой	шарагшан Гахай	сагаан Хулгана	сагаагшан Үхэр	хара Бар	харагшан Туулай	хухэ Луу
Мэнгэ	6 сагаан	5 шара	4 ногоон	3 хухэ	2 хара	1 сагаан	9 улаан
иуудал	түмэр	огторгой	үнэн	уула	модон	хии	гал

Гарагай 2-то үбэлэй эхин сагаагшан Гахай һарын декабриин 3 (хуушанай 20).

Шара Нохой, 6 сагаан мэнгын, түмэртэй иуудалтай үдэр.

Бурхандаа зальбархаа, лусууд ба тэнгэри тахихаа, дасан хийд бодхоо, хэшэг даллага абаахаа, сан табихаа, гэр байсан барихаа, бэри буулгахаа, хурим хэхэ, эм найруулхадаа замдаа мур гаргахаа, ном заалгахаа, хэлсэнэй ажалшанийн абаахаа, урлахаа үйлэдэхэй нуралсахаа, суглаа хэхэ, модо отолхо, тангариг үгэхэ, угаал үйлэдэхэй, нүүдэл хэхэдэй хайн. Хүүгэдэй хүлдэ оруулхадаа, газаашан гаргахаа, сэргэ хүдэлгэхэй, ном эхилж соносохуу, шэнэ дэгэл үмдэхэй, эд, юумэ үгэхэ, шарил шатаахадаа муу.

Хүнэй үнэ абаал, үлсэхэлэн хоонон байдал оршохо.

Гарагай 3-даа декабриин 4 (хуушанай 21).

Шарагшан Гахай, 5 шара мэнгын, огторгойдо иуудалтай үдэр.

Дасан хийд һэргээхэй, арамнайлах, лама болох, огторгойн үүдэ сахихаа, гүрэм заан хүүлэхэй, ехэ хүнтэй уулзахаа, буянаай үйлэдэхэй, замдаа ябахаа, ном заалгахаа, шэнэ ноёни табихаа, захирхы тушаалай ажал хэхэ, дайсанийн дараахадаа хайн. Убшэн эмнэжэх эхилжэй, дасан дуганай иуури табихаа, гэр бүрихэй, нүүдэл хэхэ, худалдаа наймаа эрхилжэй, нохой абаахаа, газар хахалхаа, хурим хэхэдэй харшаа.

Хүнэй үнэ абаал, үбшэн хүрэхэй.

Гарагай 4-дэй декабриин 5 (хуушанай 22).

Сагаан Хулгана, 4 ногоон мэнгын, үнандаа иуудалтай үдэр.

Бурхандаа зальбархаа, бурхан, 8 лусууд тахихаа, дасанай тахил заанахаа, бэшэг зурхай зурахаа, тахилдаа үгэльзэг үгэхэй, эм найруулхадаа, харюулга хэхэ, түмэрөөр урлахаа, урлахаа ухаандын нуралсахаа, ураг садан болох, худалдаа хэхэ, өөрийн амидаралдаа түнхэдэй ажал хэхэ, шэнэ барилга ашаглалгадаа оруулхаа, гэрлэхэй, ханахаа үйлэдэхэй хайн. Ехэ гол гаталхаа, заганаа барихаа, тангариг үгэхэй, хүүргэ барихаа, нубаг татахаа, дайсанийн номгодхоо, замдаа гарахаа, лама болох, ном соносохуу, юумэ газаашан үгэхэй, хүүгэдэй үргэжэй абаахаа, мори урилдуулхаа, нохой тэжэхэй сээртэй.

Хүнэй үнэ абаал, эдээ хоол, ундан элбэгжэхэй.

Гарагай 5-даа декабриин 6 (хуушанай 23).

Сагаагшан Үхэр, 3 хухэ мэнгын, үүладаа иуудалтай үдэр.

Бурхан, лусууд тахихаа, арамнай хэхэ, дасан шүтээн бодхоо, бэшэг зурхай зурахаа, санаар олгохоо, "Чавдор", "Үнэн балин", "Лудор", "Лусын балин" үгэхэй, Очирпүрэвийн харюулга хэхэ, номын хурал байгуулхаа, эрдэмдэй нуралхаа,

ном соносохуу, номлохо, хэблэхэй, замдаа ябахаа, эм найруулхадаа, залахаа, бэри буулгахаа, түрэхэй, буянаай хэрэг бүтээхэдэй хайн. Ехэ хэрэг үүдэхэй, ном уншахаа, худалдаа хэхэ, газар һэндэхэй, модо отолхо, нубаг татахаа, худаг малтахаа, мал худалдахаа, аралжаа хэхэ, урлаг бүтээхэй, дархалхаа, эрдэм ухаандын нуралсахаа, сэргэ хүдэлгэхэй хориглоно.

Хүнэй үнэ абаал, эдээ бараан, эдээ хоол, ундан олдохо.

Гарагай 6-даа декабриин 7 (хуушанай 24).

Хара Бар, 2 хара мэнгын, модондо иуудалтай үдэр. Дашиниматай үдэр.

Бурхан шутээн, орон гэрээ арамнайлах, лама болох, бурхан, тэнгэри тахихаа, замдаа гарахаа, андаа нүхэр бололсохуу, тоосоо хэхэ, үзэл үзэх, сэргэ хүдэлгэхэй, бэри буулгахаа, хурим хэхэ, эрдэмдэй нуралхаа, шэнэ хубсаа үмдэхэй, шэмэг зүүдхэл зүүхэй, модо тарихаа, һээвэг табихадаа хайн. Модо отолхо, тангариг үгэхэй, арамнай хэхэ, түрэл садан бололсохуу, ном эхилж заалгахадаа бүтээмжэгүй.

Хүнэй үнэ абаал, үбшэн, хамшаг хүрэхэй.

Гарагай 7-до декабриин 8 (хуушанай 25).

Харагшан Туулай, 1 сагаан мэнгын, хийдэй иуудалтай үдэр. Тэрсүүд тэмдэгтэй үдэр.

Бурхандаа, лусуудтаа зальбархаа, тахихаа, тарни уншахаа, угаал үйлэдэхэй, харюулга хэхэ, замдаа гарахаа, наанай буйн бүтээхэй, эд, мал абаахаа, худаг малтахаа, модо нүүлгахаа, хото байсан барихаа, ном заалгахаа, ехэ хүндэ бараалхадаа хайн. Нялхье хүлдэ оруулхаа, газаашан ябуулхаа, тээрэм бодхоо, тангариг табихаа, түрэл садан болох, нубаг татахаа, хурим хэхэ, сэргэ хүдэлгэхэй, нүүдэл хэхэдэй таарамжагүй; бэри буулгажаа, хүрьгэ оруулжкаа болохогүй.

Хүнэй үнэ абаал, нюдэнэй хараа муудахаа.

Гарагай 1-дэй декабриин 9 (хуушанай 26).

Хүхэ Луу, 9 улаан мэнгын, галда иуудалтай үдэр.

Бурхандаа зальбархаа, хэшэг даллага аблхуулхаа, дасан шүтээн бодхоо, лама болох, эм найруулхаа, эрдэм номдо нуралхаа, буянаай үйлэдэхэй, ном заалгахаа, ехэ хүндэ бараалхадаа, тоосоо хэхэ, үзэл үзэх, газар хахалхаа, хүрэнгэ табихаа, түмэрөөр урлахаа, шэмэг зүүдхэл зүүхэдэй хайн. Замдаа гарахаа, мал худалдахаа, аралжаа хэхэ, шэнэ гэр барихаа, хүн, мал һамнахаа, ханахаа, төөнхэй, шэнэ дэгэл эсхэх, үмдэхэй, онгосо, нала, модон тээрэм урлахаа, хүүргэ барихые тэбшэгты.

Хүнэй үнэ абаал, зол жаргал оршохо.

ИТИГЭЛЬИН ХАМБЫН ЗАХЯАНУУД

Арван ирг сарын 22-т Итигэльин Хамба лама хэрэлдэжэй байсан хоёр эрэгтэйн дүрэ үзүүлэв. Нэгэнийн хара амяа харадаг шүгээдээ: «Шүүстэй газар уруу ороорой!» - гэжэ хэлэнэ. Удааны: «Богдо Зонхов бас ингэж хэлсэн», - гэвэ Хамба лама.

Гансал хара амяа хараха явдал хамаг зовлонгуудийн шалтагаанийн болоно гэжэ өнөөдөрын үзэгдэл харуулна. «Би» гэдэг үзэн бодотоор байна гээдэг үзүүсэ шатгагдаха явдал эсэстэй муу үрэ хойшлонтой гэжэ хоёр эрэгтэйн хэрэлдээн гэрчилцүүшүү.

Өөрынгөө түлөө үлүү шатгагдахаадаа, «минни-чиний», «манай-танай» гээд, тэр хүн хубаажа захална. Тэгэхдээ гансал өөслүнгөө түлөө санаа зовно, бусадыг шоо үзэнэ. Харин бусадийн тэрэнийг али учираар зэмэлжээ эхилжэдэ, тэрэ бээс үмэглэжэ, сүүлээрь олон муу үйлэнүүдиг үүсчэнэ. Удааны хуряасан нүглнүүдийн эсэсто доро заняны түрэлдэ унаана. Энээн тухай: «Шүүстэй газар уруу ороорой!» гэхэ гү, али найдамгүй, аюултаа газарт түрэхэ гэсэн үгэнүүд гэрчилнэ. Энэ учиртыг: «Богдо Зонхов бас ингэж хэлсэн», - гэсэн үгэнүүд гэрчилнэ.

Бидь бусад тухай саналаа үлүү тавихын булюу таланууд болоод, хара амяа харахын дутагдашууд тухай бодомжох ёстой бидь. Бусад тухай саналаа тавихаа бодол холын хараалаа эрхимын болопо, харин хара амяа харалгаа муу хойшлонтой байдаг. Энэ мань биднээрын эрид шийдэнги байснаас дулдыдана. Хэрвээ бидэнэр зүв замаар давхиж, эвгэй оролдолго гаргажа чадвал, санаагы мань зовоосой мэдэрэлнүүдиг энэ учиртаа усадхажаа болох юм.

Товч тайлвар Дашибалданов Дымбрый багша пайруулав, 29-дэх гэр.

Арван сарын 23-д Итигэльин Хамба лама ярилдаж байсан хоёр ламын дүр үзүүлэв. «Бурханы номдо ихэл юум үзэдэг даа», - гэжэ нэгээний шүгээдээдээ хэлэнэ. Харюуданы: «Ойлгоогүй тэнэг байгаа биш юм гү?» - гэжэ хоёрдохинь хэлэнэ. Удааны Хамба лама хэлэв: «Өөртөө болвосоруулсан юумэ гарахал даа».

Үнхөөрөө ч Бурханы номдо олон юумэ үзэдэг, хамагыг дүүрэн үзэхийн тула хүний иргэ насан багадах. Тиймээс сагаа дэмы хосороонгүй, үзсэн сэдэвүүдиг наринаар, үргэнээр шинжэлэн үзэхэ чухалаа. Имагтал хамагыг дуусан, зүвээр шинжэлний эсэсто энэ насандaa зарим тэдэй амжилт туйлажаа болох юм.

Имагтал хэморуулдаг мэдэрэлнүүдиг - уур сухал, ташаяантыг сэдьхэл, мунхаг мэтын турван үзэгдэлнүүдийг усадхажаар бүтээл хийх ёстой. Тэгээд сэдьхэлээ эдэ хилэнсэгүүдээс Бурхан багшын номын үүднээс гэтэлгэж, сайн, буянаа санал үйлдэхэ хэрэгтэй.

Сашиадаа Бурханы номын туримаар үйлэнүүдээ явуулах, манай үдэр бүриин ажабайдал Бурхан багшын сургаалдаа гүйсэд зохицдох ёстой гэжэ сэдьхэлынгээ гүндэ шууд шийдхэвэри абаахыг оролдох хэрэгтэй. Ингэж чадаагүй бол, манай зарласан санал, үйлдсэн явдал охор гүйхэп аад, ямар ч үндэс удахгүй байхаа.

Товч тайлвар Дамилондоков Самдан багша пайруулав, 40-дэх «в» гэр.

Николай БАДМАРИНЧИНӨВ хэвлэлдэ бэлдэв.

Подписной индекс 50901
Газета зарегистрирована Региональным управлением
регистрации и контроля за соблюдением
Законодательства Российской Федерации о средствах
массовой информации в Республике Бурятия
Свидетельство № 5-0079 от 2 ноября 1994 г.
www.burunen.ru
e-mail: unen@mail.ru

Газета набрана и сверстана в компьютерном центре
Издательского дома «Буряад унэн».
Отпечатано с готовых диапозитивов в ОАО
«Республиканская типография».
Адрес типографии: 670000, г. Улан-Удэ, ул. Борсова, 13.
Подписано в печать 28.11.2012 в 16.00 - по графику;
28.11.2012 г. в 16.00 - фактически.
Объем 4 пл. Заказ №1679. Тираж - 3500 экз.
Общий тираж изданий ИД «Буряад унэн» - 8 300 экз.
Цена свободная.

ТЕЛЕФОНЫ:

21-54-54 - приемная
21-35-95 - зам.генерального директора - редактор газеты "Бурятия"
21-68-08 - редактор
21-64-36 - бильдредактор
21-67-81 - выпускающий отдел
21-63-86 - отдел экономических проблем, отдел фотоиллюстраций
21-63-86 - отдел социально-политических проблем, отдел бурятского языка и перевода, редакция журнала "Одон"
21-06-25 - редакция жур

Эрдэмэй гуламтын ойн баяр

АЛТАН МАНАЙ УУРГАЙ

(Ородой-Адагай дунда нүргүүлийн түүхээ)

(Үргэлжэлэл. Эхинийн
урдахи дугаарта).

Ородой-Адагай эхин шатын намтар тухай саашань үргэлжэлүүлхэдэ, архивай данса соо оруулагданан тэмдэгзэрээ 1965 ондо 240 нурагшадай нураха шэнэ нургуулиин томо байшан баригдажа эхилнэн байна. Түрүүшүн шаби болжко ороон Рыбдылов Балдан-Доржо Базаровичай үүсхэлээр 8 жэлэй нургуули бии болонон. 8 жэлэй нургуулине Худанай Уртөөдэ барюулха гэнэн шинидхэбэри Хэжэнгэдэ гаргаа ха. Ехэ арсалдаан, шүүян болонон ха.

Тэрэх уедэх бидэх Хоринайт мэдэлдэх байгаабди. Хоридо эрдэм нуралсалай таңагыс Б.С. Шойнжонов хутэлбэрилжээ байхан, харин Б.-Д. Рыбылов аймагай түрүүлэгшын орлогшоор худэлжээ ябаса. Хэжэнгын совхозой директорээр Д.Д. Дугаров аж аллажа байгаа. Ехэс суглаан-бюро боложо, энэ арсалдааты асуудалын зүй тээшэнь шииджээн байна. Тийнгэжээ Балдан-Доржо Базаровичий үүсчлээр 160 нурагшадай нураха нургуулиин байшан бодхогдохо боложо, аймагай гол архитектор Б.Ч. Гомбоев проектийн зохёожо, барилга эхилжээн гээшэ.

1967 оной сентябриин 1-дэй
найман жэлэй нургуули нээг-
дэжэ, аргагүй ехэ баяр болоо.
Энэ үедэ «Октябрин 50 жэл»
совхоз бии болоож, нургуулиин
нүрагшадай байгаад нүраха
интернат баригдаа. Юундэб
гэхэдэ, хүршэ Ород, Худанай
Үртөө, мүн баһа холын гүүртын
малшадай үхибүүд эндэ байж
нүрадаг һэн. Ехэ бэрхэ уда-
ридагша Агбан Аюрганаевич
Аюрганаев нургуулиин дирек-
торээр томилогдожо, ажалаа
ябуулжа эхилһэн юм.

нургуулиин багшанарай бүлэг эмхидхэгдэж, материально-техническэ талаар хүгжэлтэ эхилнэн юм. Агбан Аюргжанаевич бүхэли зундаа эндэхи нурагшадые суглуулж, нургуулиин байшанда ажал хүүлэдэг байгаа. Штукатур хэлсэнээн рейкэнүүдье тэбхэр болгожо табяад, хадаануудые хадалсадаг, пилорамаа мэшэг соо хибэдэхэ асаржа, гэрэй оройдо гаргахаш, модо шулуу зөвлсэхэ, котельнэ руунь урда булагхаа хүнэгөөр уна зөөхэ гэхэ мэтэ ажал хээнээ бидэ, түрүүшын найман жэлэй нургуулиин шабинаар, элеэр нанажа, ходо хөөрөлдэжэ ябадагби. Тэдэжэлнүүдтэ хэгдэхэн бүхы хэмжээ ябуулгануудта, нурагшадые хүмүүжүүлхэ талаар оролдожо ябанан багшанар гэхдэ, А.А. Аюргжанаев, Ц.Б. Раднаева, Д.Д. Раднаев, Р.М. Иванова, В.М. Сутхаева, Л.Н. Адвокатова, Г.Б. Цыбжитова, Б.Ц. Санданова, Зоригма Банзаргашеевна, Н.Д. Дондокова, Нина Норбоевна, В.Ц. Золтоев, Д.Д. Лубсанцыренов, Г.Г. Гатапов, Р.Н. Раднаев, Д.Д. Дагбаева, Вильяна Борисовна, Г.Ц. Дубшанова, Д.С. Дашидондокова болон бусад болоно. Эдэжэнүүдтэ худэлжэ ябанан

Багшанарай коллектив

багшанар Агбан Аюрганаевичийн ударидалга доро эдэбхи ехэтэйгээр ажалаа эрхилнэн, кабинет бүхэлийн материалы-но-техническэ талаар хангаан юм. Классхаа гадуур хүдэлмэрийн ехэтэ эмхидхэгдэж, пионервожатаар Дарима Сангажиевна хүдэлдэг нэн, үнгэргэгдхээз байсан бухы хэмжээ ябуулганаудта Агбан Аюрганаевич өөрөө ходо байлсаха, репетици өөрөө хэхэ, зүжэг-спектакль аргагүй наадхуулха, уран гоёор шүлэг уншуулха, тэрэ сагта элдэб лозунгхаа абтаян хэхэгүүдээр пирамида харуулдаг байгаабди, бэе бэе дээрээ нүрэхэ, нэгэнэнгээ нюргэн дээрэ гаралад, «Да здравствует КПСС!», «1 Мая!» гэжэ байжаа хэлэдэгээ нанадагби.

1973 ондо II корпус баригдажа, нүргүүлийн дунда нүргүүли болоён. Түрүүшүн дунда нүргүүлийн директор ээр Савельев Григорий Сагадаевич хүдэлжээ эхилгэн намтартай. Тэрэсагай эрилтээр дороноо үдэжэ ябаян хүүгэдье тааруугаар хүмүүжүүлхээ, юрэнхы эрдэмэй болон мэргэжэлэй программанууды шудалалганд аянхаралаа хандуулдаг байгаа. Тэрэсагтаа комсомол-залуушуулай бригаданууд эмхидхэгдэжэ, колхоз, совхоздоо залуушуулыг үлөөжэ, хаалишан, малшанаар, механизатораар хүдэлжэ нүргадаг байгаа. Тиймэхээ нүргүүлийн элдэб мэргэжэл шэлэлгын талаар хэшээнлийд үнгэргэгдэдэг болоён. «Животновод», «Половод-механизатор» Г.М. нүргүүли түгэсхэгшэд түрэл сохходоо үлэжэ, үрэ дүнтэйгээр ажал хэжэ, «Молодой гвардеец

пятилетки» гэхэн тэмдэгээр олон-хинийн шагнагдахан байдаг.

Удаадаих эхилнүүдэлтэй. Дашигимаев директорээр худэлхэсагтаяа кабинет бүхэн соо шкаф-доскануудые, ТСО, элдэб тэрэсагай тухеэрэлгэнүүд хэгдэхэн юм. Удаань Х.С. Гармажапов нүргули ударидажа ябаа. 1980 ондоо эхилжэ, 18 жэлэй хугасаа соо нүргули ударидахаа Б.Г. Дашидоржин худэлөө юм. Эдээ жэлнүүдэлтэ аргагүй ехэ ажал нүргуулида хэгдэхэн. Нүргуулида ба интернадта шаанээр мебель абаан, ТСО-гоор хангагданаан, машина, шэнэ автобус абаан, трактортай болонон. Нүргуулиин дэргэдэхийн участок шэнээр һэльбэгдэхэн, огородтой боложо, овоощ ехээр хуряагдадаг байгаа.

Үхибүүдэе нурган хүмүүжүүлэх хэрэгтэй габьяатай байнанайнгаа түлөө олон багшанарны РСФСР-эй, Буряад Республикин габьяатаа багша гэхэн үндэр нэрэ зэрэгдэх хүртэнхэй. Нэрлэбэл, В.Ц. Дашинимаев, В.Б. Баженова, Б.Г. Дашидоржин, Г.А. Галсанова, Ц.Б. Раднаева, М.Ц. Цыдендоржиева, С.Ц. Цыдендоржиева, Р.М. Иванова, Г.Б. Цыбжитова, Ж.Ц. Доржиев, Д.Л. Доржиев,

Ж.Ц. доржиев, д.д. доржиева.
хуралсал-хүмүүжүүлгын
ажал хүдэлмэри урагшаа зориулж
тэрээ чедээ нилээд олон багшнаар
ажаллаан байна. Д.Д. Баяртуева, В.А. Дашиондо-
кова, С.А. Балабанов, Г.М. Ба-
лабанова, Ж.Б. Дондоков, Х.Б.
Махабалаева, Б.Ц. Дашиев,
Б.Б. Митыпов, Б.Р. Тудупова,
Д.Р. Тудупова, Д.М. Будожапов,
Е.М. Будожапова, Б.-Х.Д.
Сампилова, Б.Д. Баяртуев, Д.Б.

Балданов, Л.Ж. Борохитова
Д.Д. Дамбаева, Х.Б. Нагмито-
ва, Д.Б. Бальжирова, Г.Г. Бал-
данова, Д.Ц. Немаева, Н.Ц.
Сампилова, Г.Д. Андреева, З.У.
Пронтеева, С.Ц. Будаева, Р.Ц.
Базарова, Р.Ц. Кашапова, В.Д.
Дашиева, Р-Х.С. Найданова
О.Н. Дашиева, П.Э. Жалсанова
Д.Д. Гомбоева, С.С. Чимитцы-
ренова, М.Д. Чимитцыренова
болон бусад.

1998-2000 он болотор Д.Балданов нургуули ударидаажаа. 2000 онhoо 2006 онний намар болотор Л-Х. Ж. Боро-

Балданов, Г.Г. Балданова, Р.Ц.
Кашапова, Д.Ц. Немаева болон
бусад болоно.

2006 ондоо эхилжэ Л.Н. Доржиева нүргүүлияа ударидан ябана. Мүнөө sagай эрилтээр нүралсалда шэнэшэнэ онол аргануудые нэбтэрүүлхэ, ушар удхыен гүнзэгтийг ойлгожо абаха, мун тиихэдэ хүтэлбэрилгэшүүн уялга - эдэ бүгэдье нүралсалай үйлэ ажалда нэбтэрүүлхые оролдохо, шинидхэгдээгүй асуудалнуудые, холын хараатай түсбүүдые табиха гэхэ мэтэхээ эхилзээд, бүгэдьеен хараадаа абажа бэелүүлхэ - юриян хэрэг бэшэ. Суг худэлжэ байхан багшанартаяа дээрэ тоологдохон хэрэгүүдые жэншэдгүй хэрэг дээрэнь бэелүүлэн ябана.

О.Д. Нимаева нуралсалай эрдэмэй эрхилгэшээр хүдэлнэ, харин Т.З. Шоенешиева – завуч-эмхидхэгшээр ажаллана. Багша боложо тодорхон бэлиг талаантай, гүнзэгийн мэдэсэлтэй, хүмүүжэл ехэтгэй шабинарьё нүргажа ябанан багшанарые нэрлээмээр: С.Ж. Буянуева, М.Б. Эрдынеева, Г.Г. Балданова, А.Д. Цыдыповы, Н.Ц. Сампилова, А.Ц. Эрдынеева, Т.В. Цыбижапова, Э.С. Сультимова, П.Н. Карпова, Б.Д. Эрдынеева, Д.Б. Бальжирова.

Таңалгаряагүй олон жэлдэ *хургуулин* библиотекэдэ Г.А. Андреева худэлхөөр. Багшанарын хурагшадын амтан хоолоор эдээлүүлжэ, эдээз хоолой байшангын даагшиар олон жэлдэ Б.Д. Бабудоржиева худэлжэ ябана. Мүн баана *хургуулии* урин дулаан байлагаха, ариг сэбэрүү сахиха, саг болзор соонь нээхэ, хаража байха *хургуулиин* ажалшадай ёөр ёөрынгөө ажалын жэншэдгүй дүүргэн ябадаг юм.

Ородой-Адагай дунда *хургуулии* дүүргээнхэн хурагшадны *хургуулиингаа* нэрын дээрэ үргэжэ, Эхэ оронийнгоо алишье зүгтэ ѿһэд ѿһэднынгөө харгы олонхой худэлжэ байдаг. Нютагаа бусажа ерэхэдээ, заал *хаа*, түрэл *хургуулиингаа* богою алхажа, заалганаан багшанарайнгаа мэндье мэдэжэ, ѿһэднынгөө *хони* дуулгажа, үреэльнен шагнажа гарадаг заншалтай юм.

Мүнөө уедэ нүргүүлидамнай
86 нурагшад нурана. Түрэл
нүргүүлийнмай багшанар
өөрынгээ оюун бэлигье, сэдь-
хэлэйнгээ дулаан ульын
үхижүүдтэ зориулхаар. Харин
шабинарын хүн түрэлтэнэй ха-
рилсаа холбооной дундартшагуй
нююусые мэдрүүлжэ, эрдэм мэ-
дэсын орьёл өөдэ зорижжуулжан
багшанараа бухы наан соогоо
дурлан ябанад лаа.

Доодо-Худанайнгаа бүхын зондоо, нүргүүлийнгаа шабиарта, багшанартаа амжилта, зол жаргал үреэгээр, тоонто хайхан нюатагнай, эрдэм мэдэсэ олгонон дулаахан нүргүүлийн хододоо хүгжэжэ байг лэгэжэ хүсэе!

**Л-Х. БОРОХИТОВА,
багшын ажалай
ветеран.**

Ветеран.